

LABOD izhaja štirinajst-dnevno v nakladi 2650 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorna urednica: Lidija Jež, tehnično ureja: novinarski servis — Grafična priprava in tisk Dolenjski Informativni center Novo mesto.

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

LETO 13

NOVO MESTO, 11. JUNIJA 1987

ŠTEVILKA 8—9

Libna

tekstilci zahtevamo status aktivca

Zvezna gospodarska zbornica je spregovorila o težavah, ki obremenjujejo industrijo, in sprejela nekaj predlogov za aktivnosti za njihovo premagovanje.

NEKAJ SVEŽIH PODATKOV

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko se je fizična proizvodnja prediva in tkanin v prvem trimesečju povečala za 5 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani, v proizvodnji gotovih izdelkov, torej v konfekciji, pa je doseženo 10 odstotno povečanje. Ta rezultat je daleč nad rastjo celotne proizvodnje v Jugoslaviji, ki znaša v prvem trimesečju 3

odstotke, dosežen pa je bil v zelo težkih razmerah.

Zaloge prediva in tkanin so v tem obdobju zmanjšane za 8 odstotkov, zaloge konfekcije pa so povečane za 4 odstotke. Vzrok je v manjši kupni moči in v višanju cen teh izdelkov (glede na lansko obdobje prvih treh mesecev so večje za 124 odstotkov). Močno so se dvignile tudi cene surovin (glede na cene v zadnjih treh mesecih lanskega leta so se te dvignile v prvih treh mesecih letos za 80 odstotkov, konfekcija pa za 117 odstotkov, kar je občutno nad rastjo cen v industriji — ta znaša 67 odstotkov).

Celoten jugoslovanski izvoz je v prvih treh letošnjih mesecih 8 odstotkov pod dosežnim izvozom v enakem obdobju lani, izvoz tekstilnih proizvodov pa je za to obdobje na enaki ravni kot lani. Ob znatnem povečanju izvoza v razvite zahodne dežele (okoli 20 odstotkov) in v socialistične države (8 odstotkov) pa je kar za 70 odstotkov manjši izvoz v države v razvoju.

V tem obdobju je bil zmanjšan uvoz v tekstilni industriji za 10 odstotkov. V tem podatku je najbolj zaskrbljujoče, da pada uvoz prediva in tkanin in da je na drugi strani povečan uvoz gotovih tekstilnih proizvodov iz socialističnih dežel. To pa je posledica neravnovesja med primarno in končno proizvodnjo in nezmožnosti primarcev, da dohajajo razvoj finalistov, kot tudi prizade-

vanj, da se »rebalans« s klirinškimi deželami zapre.

OSNOVNI PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA TEKSTILCEV

Ob mnogih težavah tekstilcev so bili nakazani predlogi, ki naj bi omogočili nemoteno delo tekstilnim delovnim organizacijam, znotraj tega pa zdržali primeren odstotek izvoza:

— Proučiti je treba možnost, da bi tekstilna industrija v celoti dobila status aktivca in s tem vzporedno ustrezno mesto na listi prioritet za plačilo v tujini. Osnovne surovine, ki jih doma ne proizvajamo, so pa za proizvodnjo nujno potrebne — volna in bombaž — bi morale biti na začetku prioritete liste plačil v tujino.

— Za koriščenje posojil za odplačila uvoza osnovnih surovin, za katere je nujno poiskati ugodnejše pogoje, je treba nujno obuditi geslo »uvoz zaradi izvoza«. Uvoz je zaradi premajhne bančne podpore v upadanju, to pa zopet potrjuje zahtevo po prioriteti pri plačevanju uvoza.

— Utrditi je potrebno večjo soodvisnost med izvoznimi rezultati ozda ter možnostmi in pravicami do plačila v tujino. Določiti je treba odstotek od ustvarjenega deviznega pri-

(Nadaljevanje na 2. strani)

v današnji številki

— Naše pripombe na predlog sprememb delavskega zakona — ZZD

— Vse o kvizu

— Pahljača dogodkov v tekstilni industriji Slovenije: nove razmere so dale nove izgubarje, razmišljanje o humanizaciji dela v tej branži...

— Kako inovativnost vpeljati v vsakdanjo prakso

— Delta ima največ delavk med 15. in 18. letom (5,2%), Tip-top pa je kljub pospešenemu pomlajevanju še vedno najstarejši tozd. O tem v sestavku Zgornje številke

liva, ki naj bi ga ozd lahko zadržala za plačevanje najnujnejših reprodukcijskih potreb in sicer po vrstnem redu, ki ga sama določa.

— Tekstilne ozde bi bilo treba nujno razbremeniti kvartalne dinamike v realizaciji uveljavljanja pravic plačilnih obveznosti v tujini, ker je narava dela povsem sezonska.

Predlagan je tudi sestanek z upravo za blagovne rezerve, da bi posle skupnega pomena skupaj reševali.

Tudi sestanek s predstavniki Združene banke Jugoslavije ima namen poiskati ugodnejše rešitve in zagotovilo plačil v tujino.

To je nekaj ukrepov, ki naj bi zagotovili nemoteno delo v tekstilni industriji in tudi njeno pravičnejše mesto v naši družbi sploh.

inovativnost med iluzijo in realnostjo

V zadnjem času veliko govorimo o inovativnosti, inovacijah, inovativnih vzrokih, inovativnem poslovanju, inovativnih akcijah, pravilniku o inovativnosti itd.

Kaj je to: inovacija?

Inovacija (je latinska beseda): pomeni prenovitev, obnova, nov pojav, novotarija (glej slovar tujk).

Inovativnost je torej dejavnost uvajanja novosti, obnove, prenov, skratka nasprotno od rutinskega oziroma navedenega, vsakdanjega.

Kaj torej pomeni inovativnost za poslovni sistem?

Inovativnost za poslovnost pomeni razvoj, oziroma iskanje novih postopkov, metod dela, novih izdelkov. S tega vidika lahko smatramo, da je inovativnost osnova izrabe resursov v poslovnem sistemu za optimalni rezultat poslovnega sistema. Pomeni tudi uveljavljanje znanja in priznavanje stroke v poslovnem sistemu, skratka omogoča izziv na vseh področjih poslovanja za boljše rezultate. Da se inovativnost kot dejavnost uveljavi v poslovnem sistemu, so potrebni določeni pogoji, ki morajo biti vpeti v poslovno politiko poslovnega sistema.

Naštel bom le nekatere:

1. **Inovativna kultura** pomeni, da vsi zaposleni gojijo inovativnost na svojem področju

dela in da nimajo negativnega mnenja do novosti, izboljšav itd.

2. **Planiranje inovativnosti:** inovativnost kot dejavnost naj bo plansko usmerjena k določenim ciljem v poslovnem sistemu.

3. **Samoupravna urejenost** inovativnosti pomeni, da bi samoupravno nudili postopek za pridobivanje inovativnih predlogov, kot tudi postopek delitve inovativnega dohodka.

Našteli bi še druge elemente, ki vplivajo na inovativnost v poslovnem sistemu, vendar o tem kdaj drugič.

Kakšne koristi imamo od inovativnosti v poslovnem sistemu?

Inovativnost naj bi omogočila posameznikom ali skupinam boljše nagrajevanje za trud pri izboljšavah procesa dela.

S tem omogočamo poslovnemu sistemu jačanje dohodkovnosti, zaposlenim pa večje dohodke.

Kaj bi pomenila inovativnost za delovno organizacijo Labod?

Menim, da bo delovna organizacija Labod morala do inovativnosti spremeniti pristop, oziroma jo uveljaviti in spodbujati v večji meri kot sedaj. Ne moremo govoriti, da v Labodu nimamo inovativnosti, saj mnogi predlogi niso evidentirani, nekateri pa so bili evidentirani in tudi nagrajeni.

Vendar se s tem ne moremo in ne smemo zadovoljiti. Razvojna služba je že dala pobudo za sistemsko ureditev inovativnosti v smislu razvojne naloge. Z nalogo želimo pridobiti spoznanje, kako inovativnost vpeljati v vsakdanjo prakso.

V delovni organizaciji Labod smo si v planih zadali cilje, da bi do konca srednjeročnega obdobja z rezultati poslovanja bili nad grupacijo. Vendar si uresničitev teh ciljev ni mogoče zamisliti brez inovativnosti. Inovativnost pa lahko uvajamo na vseh področjih poslovanja. V proizvodnem procesu od ideje, kjer se snujejo modeli za kolekcijo, do nastanka kolekcije je mnogo možnosti za inovativnosti.

Enako je v procesu priprave delovnega naloga kot tudi izvajanja v proizvodnji. Tu niso izvzete niti ostale poslovne funkcije, kot nabava, prodaja, kontrola kvalitete, računovodstvo, finančna funkcija, kadrovska in splošna ter tudi poslovodna itd.

Skratka, ni delovnega mesta, kjer se ne bi inovativnost mogla uveljaviti. Mobilizatorji

za inovativnost v Labodu morajo biti predvsem direktorji, vodstvo in ostali strokovni delavci, ki s svojim znanjem vključujejo vse ostale delavce v sistem inovativnega poslovanja.

Morda je to še iluzija za nekatere, vendar se kaže zavedati, da to jutri mora postati realnost za vse zaposlene.

mag. DARKO UREK
razvojna služba

pahljača dogodkov v slovenski tekstilni industriji

Republiški odbor sindikata naše dejavnosti je na 6. seji odbora obravnaval med ostalim tudi:

— rezultate gospodarjenja v letu 1986 in oceno za 1. kvartal 1987 tekstilne in usnjarske industrije Slovenije ter

— humanizacijo in varstvo pri delu v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji.

Ob spomladanski seji republiškega odbora pa je tudi v nadaljevanju vsako leto organiziran seminar o aktualnih temah:

— »Spremembe in dopolnitve zakona o združenem delu« je podal Vinko Kastelic (predsednik sodišča združenega dela SRS);

— »Naloge sindikata v zaostrenih gospodarskih in političnih razmerah« Miha Ravnik, predsednik slovenskih sindikatov, ter v zadnjem času predvsem aktualno temo

— »Protestne ustavitve dela v naših dejavnostih« in še — »Aktualna mednarodna dogajanja v svetu«.

Pri oceni rezultatov gospodarjenja za lansko leto in za prvo trimesečje letošnjega leta so bile predvsem izpostavljene vse tiste značilnosti gospodarjenja, ki so se izražale kot negativne tudi v poslovnih tokovih naše delovne organizacije in so nam torej znane, nadaljujejo pa se tudi v letošnjem letu.

Zaskrbljujoče je, da se zatička v vrsti uspešnih DO (težave z zalogami surovin in gotovih izdelkov), izgube so se povečale (največji izgubar v usnjarsko-predelovalni industriji je mariborski Lilet, v tekstilni dejavnosti Toper — predvsem posledica slabega vodenja), nadaljujejo se tudi težave v zvezi z devizno zakonodajo...

Ob sprejemu programa dela za leto 1987, si je republiški in zvezni odbor zadal zahtevno nalogo: oceno stanja v združenem delu v naših dejavnostih na področju humanizacije dela in varstva pri delu. V ta namen je bila tudi imenovana posebna komisija za oceno stanja, da bi na teh izhodiščih spodbudili razpravo v združenem delu in se dogovorili za vodenje nadaljnje aktivnosti v sindikatih in strokovnih službah na tem področju.

Pri vodenju aktivnosti za priznanje beneficirane dobe za nekatera dela v tekstilni in usnjarski industriji smo lahko prišli do spoznanja, da bodo delavci kljub razvoju tehnologije in modernizaciji proizvodnje še vedno opravljali naloge, ki ob težkih pogojih za delo negativno vplivajo na počutje in zdravje delavcev. Pri izbiri in uvajanju nove tehnologije in sodobnejše stroj-

V likalnici Zale, kjer so delovne razmere najtežje, se seveda boje poletja. Tudi zato, ker v tem času predelujemo že težke tkanine, ki dodatno »višajo temperaturo«.

ne opreme so namreč investitorjem pred očmi najprej ekonomski, šele nato sociološki in ostali postavljeni cilji.

Ne gre zanikati, da v zadnjem času ni bilo v OZD naporov za izboljšanje varstva pri delu, sistematičnega dela na področju zdravstvenega varstva, urejanjem prehrane med delom, načrtni izbiri letnega dopusta, preventivnimi zdravstvenimi pregledi delavcev in še čem. Glede na čas, v katerem živimo, in razvoj humanizacije v ostalih dejavnostih doma in v svetu pa v naših dejavnostih prav gotovo zaostajamo.

Nerazrešena vprašanja na tem področju so delavci v naših dejavnostih še posebno izpostavljali v zadnjem času pri vodenju akcije za priznanje beneficirane delovne dobe, zato lahko ocenimo, da so odgovorni poslovodni delavci, strokovne službe in sindikalne organizacije premalo naredili na tem področju.

Kot osnovo za oceno stanja in vodenje nadaljnje aktivnosti je komisija za življenjske in delovne razmere pri republiškem odboru pripravila analizo humanizacije dela v DO tekstilne industrije MTT, PIK, Svila Maribor ter Mura Murska Sobota, kot dopolnitev k tej analizi pa tudi aktivnosti na področju zdravstvenega varstva za izboljšanje humanizacije dela v DO Novoteks.

Analiza je kompleksna, zajema stanje od organizacije varstva, zdravstvenega varstva, invalidnosti, aktivnih odmorov med delom, ekologije in varstva delovnega okolja, s predlogi za humanizacijo dela in bo služila, z dopolnitvami stanja iz ostalih DO naše dejavnosti, kot priloga za razpravo na zveznem odboru.

Republiški odbor nalaga vsem OZD, da analizirajo stanje na tem področju v lastnih okoljih in sprejmejo ustrezne programe za izboljšanje stanja, saj je ena od nalog sindikata tudi, da zagotavlja delavcem zdravo, varno in humano delo. Določene analize so namreč pokazale, da večina osnovnih organizacij sindikata v OZD v zadnjem petletnem obdobju niso niti enkrat uvrstile to problematiko na svoje dnevne rede, le 7% pa je vneslo razreševanje te problematike v svoje planske akte.

Ob tem ne bi smeli zanemariti tudi varstva okolja (ekologija), varčevanja z energijo, o čemer v slovenskem prostoru že tečejo intenzivne razprave in problemske konference.

Iz navedenih tem, ki so jih podali predavatelji, je bila

predvsem aktualna tema »protestne ustavitve dela«, kar je v zadnjem času prisotno tudi v delovnih okoljih v naših dejavnostih.

Podatki kažejo, da število stavk narašča. Splošna gospodarska in politična situacija, ki se še naprej poslabšuje, je povod za vse več izrazov nezadovoljstva, ki se kažejo v različnih oblikah.

Med povodi je bil letos na prvem mestu zvezni interventni zakon (omejitve izplačil OD), vest o povečanju plač v zveznih organih, v naših dejavnostih pa predvsem tudi neurejeni medsebojni odnosi, slaba obveščenost delavcev s strani vodstvenih struktur, kar vse pogojuje vrsto negativnih pojavov, od prekinitev dela, izsiljenih sestankov in drugih izrazov nezadovoljstva.

V naši dejavnosti je bilo v lanskem letu registriranih 31 takih dogodkov (10 prekinitev dela, 4 izsiljeni sestanki, 4 izredni zbori, ostalo pa drugega izražena nezadovoljstva).

Oblike nezadovoljstva so tudi neuspešni referendumi, ki jih je bilo v lanskem letu 108, v letošnjem pa 27.

V vsem preteklem letu je bilo 498 »konfliktnih dogodkov« (poleg stavk tudi izsiljeni sestanki, izredni zbori itd.), v stavkah je sodelovalo 15.300 delavcev, v prvih štirih mesecih letošnjega leta pa je v stavkah sodelovalo že 6.500 delavcev, v »ostalih dogodkih« pa 27.000. Bili sta tudi dve kolektivni zahtevi po izstopu iz sindikatov, od teh ena v DO z 970 zaposlenimi.

Miha Ravnik, predsednik slovenskih sindikatov, ki je govoril o vlogi sindikata v sedanjem občutljivem političnem in gospodarskem trenutku, je poudaril, da so sindikati v takšni situaciji še posebej izpostavljene kritiki, da premalo storijo, dejstvo pa je, da se veliko odločitev, ki so sprejete med delavci negativno, sprejme mimo sindikata.

Zaskrbljujoče je, da OD večini več ne zagotavljajo socialne varnosti, zato je naloga sindikata, da se resno loti analize stanja v tistih dejavnostih, kjer delavec s svojim delom ne more zaslužiti toliko, da ne bi bila ogrožena njegova socialna varnost.

Pohvalil je napore delavcev v tekstilni in usnjarski industriji, ki so lahko vzor, da se da tudi v tako težki situaciji, seveda z nemalo naporov, uspešno poslovati.

Opozoril je tudi, da bo treba zaostri odgovornost v tistih organizacijah, kjer sploh nimajo sprejetih planov poslova-

Služba priprave kril — ima tako kot vsaka priprava — tudi veliko administrativnega dela.

nja (teh je menda kar 30%) in za te tudi ni jasno, kako se bodo uskladile z družbenim dogovorom o delitvi dohodka. Vsaka OZD bi namreč morala imeti programe za prehod v razmere poslovanja, ki jih bo prinesel nov obračunski zakon, saj bodo imeli ponekod precej manjši dohodek.

Vse to kaže na določene

slabosti, ki se jih v takih okoljih premalo zavedajo.

Predvsem pa več stikov z ljudmi, dobra obveščenost in takšni vodstveni timi, ki imajo načrtane razvojno-programске usmeritve z jasnimi hotenji in nalogami, bo vodilo k uspešnemu poslovanju, je še dejal Miha Ravnik.

SLAVICA PUTRIH
tozd Ločna

ustreznejša porodniška

Delegati v zboru uporabnikov in v zboru izvajalcev skupščine skupnosti otroškega varstva Slovenije so na seji 12. maja 1987 sprejeli samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o porodniškem dopustu, ki se uporablja od 1. maja letos. (Ur. list SRS, št. 7/86 z dne 28. 2. 1986 in Ur. list SRS, št. 20/87 z dne 22. 5. 1987).

S tem sporazumom je bila odpravljena osnova za nadomestilo osebne dohodka iz preteklega leta in valorizacije po merilih rasti osebnih dohodkov v republici.

Po novem je vrednost nadomestila osebne dohodka izenačena z vrednostjo osebne dohodka, ki bi ga upravičenec dosegel, če bi delal.

To je pravična rešitev, ki naj bi zagotavljala upravičencem, ki so odsotni z dela zavoljo nosečnosti, poroda, nege in varstva otroka enak gmotni položaj, kot če bi delali.

Zato je potrebno upoštevati določila samoupravnega splošnega akta in izračunati nadomestila osebne dohodka na enak način, kot se izračuna osebni dohodek. Pri tem je potrebno upoštevati, da je v celotnem osebnem dohodku, določen odstotek odvisen od večje ali manjše delovne uspešnosti upravičenca pri opra-

vljanju del in nalog, h katerim je razporejen. To je tako imenovani variabilni del nadomestila osebne dohodka, ki ga ugotovimo na podlagi povprečnega odstotka uspešnosti upravičenca v zadnjih 12 mesecih pred pričetkom izrabe pravic do odsotnosti z dela.

V primeru, da upravičenec ni delal 12 mesecev, ugotovimo odstotek uspešnosti za krajše obdobje.

V primeru, da upravičenec variabilnega dela osebne dohodka ni dosegel, ker, denimo, ni bil uspešen, ta element ne sodi v nadomestilo osebne dohodka, kar tudi ni podlaga, da bi se ugotovil odstotek dosežene povprečne vrednosti.

Odstotek uspešnosti ugotovimo pred nastopom odsotnosti z dela in ga uporabljamo do konca odsotnosti.

Prav tako velja, da je upravičencem do nadomestila potrebno opraviti vse obračune za nazaj enako kot drugim delavcem.

Še naprej pa velja, da nadomestilo OD ne sme presegati višine osebne dohodka upravičenca, pa tudi ne more biti nižje, kot je najmanjši znesek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavcev (zajamčeni OD), če je upravičenec pred izrabo pravic do odsotnosti za dela delal poln delovni čas.

Pripravila:
B. ZALOKAR

nad prodajo so črni oblaki

Po izredno uspešni prodaji v prvih treh mesecih, ko smo dosegli glede na enako obdobje lani indekse v finančni realizaciji med 250 in celo 300, se je tako rekoč čez noč vse spremenilo.

Prodaja je na celem jugoslovanskem tržišču močno padla in konfekarji so se med seboj začeli spraševati, ali je to sploh mogoče. V zaostrenih pogojih za gospodarjenje so reakcije kaj nepredvidljive. Videti je, da je pospešena prodaja v prvem trimesečju bila kot zadnji vzdih, saj so bile napovedi zares grozeče. Sicer smo že nekaj let nazaj pričakovali občuten padec kupne moči, pa je bilo videti, da stvari še niso dovolj težke. Tokrat so se zares zgrnili nad prodajo konfekcije (za to imamo podatke) črni oblaki. Kje so torej vzroki? Napovedano je bilo zniževanje OD oziroma strožja odvisnost od rezultatov dela, cene so bile v mnogih primerih vrnjene na raven konec leta in po zaključnem računu so mnoge delovne organizacije morale vračati previsoko izplačane osebne dohodke.

Od napovedi je bil tokrat storjen korak h konkretizaciji. Vzporedno s tem so se dvignile cene osnovnih življenjskih potrebščin in za nameček tudi vreme ni bilo nič kaj pomladno, kar je za sezonske konfekcijske izdelke še kako pomembno. Pa še vedno ni vse povedano... Tudi trgovine so v zelo težkem položaju, sprotno spremljanje finančne vrednosti zalog in sprotno reagiranje na morebitna odstopanja je nujno, saj je od tega odvisen osebni dohodek zaposlenih v trgovini.

Poslujejo z minimalnimi obratnimi sredstvi, zato so toliko večji pritiski na podaljšane roke neto plačila. Vse glasnejši pa so tudi že zahtevki za zniževanja, čeprav se prodajna sezona še niti začela ni.

In kje je sredi te nezavidljive situacije Labod?

Po že napisanih izredno visokih indeksih, doseženih v prvem trimesečju, smo v naslednjih dveh mesecih dosegli 40 odstotkov pričakovane prodaje sezonskih izdelkov, predvsem pa je težka prodaja vrhnjih oblačil. Kljub upoštevanju neugodnega vremena za prodajo teh izdelkov in ostalih

že naštetih vplivov, lahko vendarle v prihodnje le pričakujemo nekoliko ugodnejša gibanja.

Vendar pa je zamujeno v preteklih dveh mesecih nemoogoče nadoknaditi. Ob teh gibanjih pa vodja prodaje Božo Verstovšek ugotavlja, da smo v preteklosti pravilno ravnali, ko smo se sicer z nemajhnimi težavami osredotočili samo na ženska vrhnja oblačila in ko smo iz predelave volnenih tkanin za program vrhnjih oblačil prešli tudi na lažje tkanine. Tako imamo »pokrito« celo leto, sicer pa bi morali delati na zalogo osmih mesecev (če bi ostali samo na volnenih, torej zimskih tkaninah za VO).

Naša kolekcija je prodajana skozi celo sezono, k njej pa dodajamo še dopolnilne kolekcije, ki zahtevajo dodatne napore.

Razširiti bomo morali celotno dopolnilno ponudbo

Razlika med prodajo kolekcije in dopolnilnimi izdelki je velika. Tu delamo za neznanega kupca, pri kolekciji pa je ta točno znan. Torej zahteva dopolnitev izredne napore predvsem nabavne službe, kreacije pa tudi prodaje. K povečani dopolnitvi bluz in srajc bomo morali v prihodnje povečati tudi prometno prodajo vrhnjih oblačil. Torej so pred omenjenimi službami velike in zelo zahtevne in odgovorne naloge, kajti prav na kreaciji, izbranih tkaninah in najvišji kakovosti gradi Labod svojo prihodnost. V poplavi izredno cenenih izdelkov, ki prihajajo s celotnega jugoslovanskega prostora, ne smemo kratkoročno razmišljati o nižanju nivoja naših izdelkov, ki bi jih lahko prodajali po nižjih cenah. Nasprotno, vztrajati moramo pri trendu, ki smo ga že dokaj učvrstili, vendar ob tem delati tako, da bodo naši izdelki zares upravičili svojo ceno. Izstopati morajo po kakovosti, po kreaciji, biti morajo popolni. Razmišljanje gre tudi v smeri uveljavitve blagovne znamke, ki bi bila na ekskluzivnih Labodovih izdelkih, ti izdelki pa bi bili tudi v tem smislu porazdeljeni po zahtevnejših trgovinah. Že do sedaj smo se uvrščali v specializirane prodajalne, kar bi z dodatnimi naporami tudi moralo dati določene rezultate.

Po tem sodeč, smo sredi zelo težkih časov, vendar vztrajati in dograjevati moramo začrtano pot, dvigovati zahteve, predvsem pa še kvaliteto naših izdelkov, saj vidimo samo v tem dokaj stabilno prihodnost.

V Temenici

dva utrinka

Ker ni bilo pripomb, je razumeti, da so tozdi z delom DSSS zadovoljni

Delo skupnih služb ocenjujejo tozdi, ki tudi združujejo denar v te namene (po ključu, seveda) enkrat na leto. Ko dobe poročilo, imajo možnost oblikovati pripombe in na osnovi teh zahtevati od strokovnih služb nove vsebine, drugačne oblike dela ipd.

Tudi letos je bilo poročilo o delu DSSS v javni razpravi, odmevov pa ni bilo kaj prida. Le tozda Commerce in Ločna sta posredovala pismene pripombe ostali tozdi pa ne. Ali je to torej razumeti kot popolno strinjanje z delom DSSS in zadovoljstvo, ali tudi kako drugače? Da prihodnje leto ne bi bilo treba ugibati, ali smo delali dobro ali ne, bi bilo prav, da bi tozdi posredovali svoja mnenja v pozitivnem in v negativnem smislu.

Med pripombami, ki so bile zapisane in izrečene na seji centralnega delavskega sveta, pa velja posebno pozornost posvetiti mnenju, da smo v DSSS preveč »papirnati«. Direktor Ločne je komentiral njihovo mnenje predvsem v tej smeri: zakaj dobivamo od nekaterih služb v DSSS stalno pismene depeše, dopise in podobno, če smo končno pod isto streho? Zakaj zapravljamo čas in denar na teh formalnostih, vsebina in življenje pa nam uhaja?

Več bi morali delati na zupanju in manj na papirjih. Tudi ob ocenjevanju bi morali vso pozornost posvetiti vsebini in doseženim ciljem, ne pa številu dopisov, zapisnikov itd.

V sicer kratki in skopi razpravi pa je vendarle izzvenela še ena misel, ki pa gre na račun vseh strokovnih služb. Ker vse

več znanja potrebujemo, ga vse več tudi zahtevamo. Vpisujemo si ga v razvide, ga vrednotimo, vendar vse to je često le na papirju. Med vse potrebnejšimi znanji je znanje tujih jezikov za mnoge strokovne delavce danes vsakdanja nuja. Toda koliko je tistih, ki tuj jezik zares obvladajo, in koliko je tistih, ki ga imajo kot posebno znanje zapisanega v razvidih? Kajti ko je tujec v hiši, ali ko pride literatura ali dokument v tujem jeziku, se ponavadi vse to zlije pri eni sami osebi. Prav znanje tujega jezika bi morali še bolj spodbujati in ga od tistih, ki ga morajo obvladati, tudi konkretno zahtevati.

sistem ni sam sebi namen

Slaba kvaliteta udari po žepu: v sistemu smo to že sprejeli, v praksi, ki pa ni vedno v sozvočju s sistemom, pa to zveni drugače.

Za celo delovno organizacijo dogovorjena merila za spremljanje kvalitete izvajamo po različnih tozdih kaj različno. Ta ugotovitev pa je tudi jabolko spora ob doslednem spremljanju in izvajanju sprejetega sistema o kvaliteti v tozdu Delta.

Kvaliteta je v zadnjem času izrazito šepala. Ker opozorila niso dosti zalegla, se je vodstvo tozda odločilo za ugotavljanje rezultatov dela tudi pri odgovornih organizatorjih dela, brigadirjih (in ne le pri delavcih) in za sankcioniranje zaradi slabe kvalitete.

Brigadirjem je bil zmanjšan osebni dohodek za razliko, ki

je v sistemu o spremljanju kvalitete določna kot mesečna toleranca, to je 8 odstotkov vrnjenih kosov zaradi slabe kvalitete. Razlika od teh 8 odstotkov navzgor je vplivala na njihov osebni dohodek oziroma na zmanjšanje delovne uspešnosti, ki je znašala največ 9 odstotkov (za likalnico je omejitve 3 odstotke vrnjenih izdelkov).

Kar takoj pa je treba tudi navesti, da omogoča sistem tudi nagrajevanje za dobro kvaliteto. Za vsak odstotek pod dogovorjenimi 8 odstotki je brigadir nagrajen dvojno. Torej če ima določena brigada le 6 odstotkov vrnjenih izdelkov iz kontrole, dobi brigadir 4 odstotke višji OD v tistem mesecu. Pa še en primer za osvetlitev spremljanja kvalitete: vodstvo tozda je predlagalo nagrado brigadi, ki je delala izredno kvalitetno, pa je celoten kolektiv to pobudo zavrnil, kar je nerazumljiva odločitev in še manj stimulatívna.

Kaj torej storiti, da bi kvaliteto le dvignili? Ne pomagajo nagrade, ne pomagajo sankcije, saj se je slaba kvaliteta tudi po tem ukrepu nadaljevala.

Na zadnji ukrep, ki je zadel brigadirje (delavki slaba kvaliteta, ob doslednem spremljanju brigadirke, sproti znižuje njen rezultat), so se prizadeti brigadirji pritožili na delavski svet. Prizadelo jih je predvsem dejstvo, da je Delta edina, ki tako dosledno izvaja sistem o spremljanju kvalitete in da je zato tozda in posameznik »vsekan po žepu«, kot so same dejale.

Posnetek izvajanja sistema spremljanja kvalitete v drugih tozdh je pokazal, da ga ti sicer izvajajo, vendar bolj občasno in v izjemnih primerih, vendar je takrat »sankcija« višja.

V razpravi so same prizadete delavke brigadirke navedle, da je v drugih tozdh tudi sprotna kontrola med delavkami samimi bolj dosledna, iz česar so zaključile, da gre za višjo zavest in samodisciplino. Tudi ugotovitev, da »se ne spleča« pogledati skozi prste delavki, ko gre za slabo kvaliteto, je ena od resnic, saj končna kontrola zavrne izdelek in ta gre v breme tozda oziroma brigade. Torej bo treba to »solidarnost« le premagati.

Smo torej vsi skupaj do sedaj jemali kvaliteto bolj po domače? Brigadirke v Delti so naštele vrsto vprašanj, ki vplivajo na doseg kvalitete, ki pa še niso razrešena. Kaj storiti,

če delavko nenehno opozarjaš, da dela slabo, ta pa z nekvalitetnim delom še kar nadaljuje? Posledico čuti brigadir! Ob tem je možen en sam odgovor. Zvestno slabo delo in konstantno nemarno delo sta disciplinska prekrška, in

tako bi bilo treba reagirati. Dosledneje bi bilo treba spremljati tudi nastanek napake, če se ta zgodi v likalnici (zlomljen gumb ali kaj podobnega), gre večkrat izdelek nazaj v šivalnico...

Kljub vroči krvi in osebni prizadetosti ne pomaga nič drugega, kot še nadaljnje spremljanje kvalitete po določenem sistemu, dokler ne sprejmemo drugega. Zaman je vsaka druga razprava mimo vprašanj, kako delati, da bomo delali kvalitetno. To je edini cilj in za tega se je treba boriti. Vodstvo tozda mora zagotoviti kvaliteto, mora izvajati sprejeti sistem in mora delati dosledno.

V Delti je to teklo tako in z veliko truda so člani delavskega sveta in sami prizadeti brigadirji to tudi potrdili. Zato pa nalagajo samoupravni delavski kontroli delovne organizacije, da takoj začne za razčiščenjem vprašanja, kako to nalogo izvajajo po drugih tozdh in če je ne dosledno, pričakujejo tudi na tem področju ukrepe in zahtevajo, da bo končno ta sistem poenoten. Preveč boleče je, da je doslednost še kaznovana, kot pove Deltin primer. Učinkovit je le tisti sistem, ki ga tudi izvajamo. Saj nam samo na papirju napisana določila ne morejo dati rezultatov.

In končno: brez pravih, delovnih in tovariških odnosov, dobre organizacije dela, brez dosledne odgovornosti in celotnega strokovnega vodenja ne more biti ne rezultatov ne zadovoljstva.

Morda to sicer zveni izrabljeno, vendar je tako, in samo tako!

Kdo vse po naših razvidih del in nalog odgovarja za kvaliteto v proizvodnem procesu: delavec, brigadir, vodja izmene, tehnolog in vodja proizvodnje pa direktor tozda.

V razvidih je odgovornost, v kateri je vključena tudi kvaliteta, zastavljena največ s 27,5%, najmanj pa z 2%. Vendar tega najnižjega primera odgovornosti in znotraj tega kvalitete v proizvodnji ni. Tu so najenostavnejša dela, ovrednotena s 3 in več %, seveda do maksimalne vrednosti.

centelin 87

Seminar »Centelin 87«, ki ga prireja tovarna Zvezda iz Kranja na vsake dve leti, je bil zares dogodek, ki ga je treba zabeležiti.

Predavanja so bila nadvse zanimiva in so nam prikazala trend, katerega vlagajo strokovnjaki v razvoj te dejavnosti. Glavna skrb je, da pri uporabi centelina in pri fiksiranju osnovna tkanina ne izgubi svojih lastnosti, predvsem kvalitete in videza. Razvoj gre v smeri nanosa lepila tako, da se to lepi z zelo nizkimi temperaturami.

Za klasično prešo je znano, da pri fiksiranju zelo izsuši tkanino oziroma zmanjšuje vlogo. Zato postane tkanina trda in se krči.

Strokovnjaki iz ZRN so nam pokazali film, kako deluje visokofrekvenčna fiksirna stiskalnica. Ta stiskalnica ima toliko dobrih lastnosti, da jih moramo omeniti vsaj nekaj. Kot prvo omenjam, da je primerna za fiksiranje žameta, velurja in drugih zelo občutljivih tkanin. V prešo se krojne dele naloži večplastno kot sendviče. Brez kakršnegakoli prelaganja se potem transportira

na žago za fino krojenje. Tkanina ohranja vlago in vse ostale lastnosti, tako da je nespremenjena. To je samo nekaj glavnih lastnosti te čudovite naprave.

Kot poseben poudarek so strokovnjaki omenjali, kako moramo ravnati z fiksiranimi deli v nadaljnji obdelavi. Likalne naprave nebi smele presegati temperatur, katere so določene za fiksiranje, ker pride potem do taljenja, oziroma poškodbe centelina.

Na kvaliteto je potrebno misliti že pri izbiri poskusnega lepljenja materiala, da imamo pravilno naravnane likalne naprave. To je že en prispevek k lepemu in kvalitetnemu videzu izdelka. Novi materiali in obdelava le-teh je snov, s katero bi morali seznanjati širši krog delavcev v naši konfekciji.

Modna revija, v kateri so sodelovale tovarne konfekcije, ki uporabljajo materiale domače tovarne Zvezda, je potrdila kvaliteto in široko uporabnost centelina. Užitek se je srečati z strokovnjaki, ki tako optimistično gledajo na razvoj tekstilne industrije in konfekcije v tej naši sivi realnosti.

JANEZ MAROLT
Commerce

delegacija pobratene občine bajina bašta v tozdu libna

V torek, 5. 5. 1987, je obiskala naš tozda delegacija iz pobratene občine Bajina Bašta. V sestavi delegacije so bili predsednik skupščine občine Vitor Tršič, predsednik občinskega komiteja ZK Stojan Tutič, direktor trgovskega podjetja Zvezda Rasim Stamenič in predsednik občinskega sindikalnega sveta Krško Franc Dular.

V našem tozdu se je opravilo del pogovorov, ki so izhajali s področja medsebojne poslovne izmenjave, zlasti med trgovskim podjetjem Zvezda in našo delovno organizacijo. Razgovori so izhajali iz medsebojnih poslovnih odnosov, predvsem zaradi tega, ker je v pobrateni občini Bajina Bašta zgrajen poslovni lokal, ki je

založen z izdelki naše delovne organizacije, konfekcije Jutranjke in Lisce. Ugotovljeno je, da so doseženi dobri medsebojni poslovni rezultati ter da so zadovoljni z asortimanom proizvodov, ki jih izdelujejo vse tri prej navedene delovne organizacije.

Razgovori so bili usmerjeni tudi na druga področja našega medsebojnega sodelovanja, predvsem v smeri utrjevanja medsebojnih vezi in s tem utrjevanja pravih pobratimskih medsebojnih odnosov. Vsi skupaj smo ugotovili, da je v zadnjem času sicer to medsebojno sodelovanje stagniralo, hkrati pa ponovno potrdili, da obstajajo realne možnosti, da to spravimo na višji nivo medsebojnega sodelovanja, bodisi na gospodarskem, kulturnem, športnem ali drugih področjih.

Po razgovoru so si navzoči ogledali še delovne prostore ter delovni proces v tozdu in zaključili svoj obisk z ugotovitvijo, da sta tako Labod kot naš tozda lahko ponosna nad doseženimi rezultati poslovanja in na področjih, ki so vezana med ostalim tudi na boljše počutje delavcev.

EDO KOMOČAR
Libna

aktualno ta hip

Še nekaj informacij v zvezi z letošnjim letovanjem vam posredujemo. Iz Dela povzemamo vozne rede za trajektne linije, ob tem pa moramo povedati, da obljubljeni trajektne linije med otokoma Krkom in Cresom še ni.

In še turistične takse v krajih, kjer bomo labodovci letovali. Veljajo za odrasle osebe, za otroke med 7 in 15 letom velja polovična cena takse, otroci do sedmega leta pa so takse prosti.

Posredujemo vam tudi naslove s telefonskimi številkami, kjer se boste ob prihodu javili in dobili vse potrebne

informacije.

Novalja na otoku Pagu:

Turistična taksa je dnevno po osebi 400 din. Ob prihodu se javite v PE Kompas v Novalji, Primorska 1, telefonska številka pa je (051) 896-215.

Cres-mesto Cres:

Turistična taksa po osebi 276 din dnevno. Ob prihodu se javite v Turist biroju (Na rivi), telefonska številka (051) 871-133.

Priovac:

Turistična taksa po osebi 300 din dnevno. Ob prihodu se

javite v Turist biroju, telefonska številka (059) 77-012.

Crikvenica—Selce—Novi Vinodolski:

Turistična taksa po osebi 300 din na dan. Ob prihodu se javite v PE Kompas v Crikvenici, V. Bakarića (hotel International). Telefonska številka: (051) 782-053 ali 781-981.

Biograd na morju:

Turistična taksa po osebi 300 din na dan.

Ob prihodu se javite v Turističnem biroju. Telefonska številka: (057) 83-121.

Supetar — otok Brač:

Turistična taksa 100 din/loko transfer. 1.600 po osebi, vendar to smo že vračunali v ceno najema).

Ob prihodu se javite v Turist biroju (Na rivi), telefonska številka. (058) 631-260.

Rogoznica—Brodarica:

Turistična taksa 300 din po osebi. Ob prihodu se javite v poslovalnicah Jadranturista v Rogoznici oziroma Brodarici. Telefonov nimajo; v primeru nujnega sporočila javiti v Šibenik (059) 22-939; v enem in drugem kraju pa je pošta s telefonom.

trajekti že vozijo

Na Cres in Lošinj in na Rab je mogoče priti le z ladjami, zato navajamo vozne rede; tudi za trajekt iz Crikvenice na Krk, saj večkrat pri poteh po Krku vožnjo čez most povežemo s trajektom. Iz Rijeke še vedno odpelje ob 6. uri trajekt v Porozine, od ondod se vrača na Rijeko ob 19. uri.

CRES IN LOŠINJ

BRESTOVA	POROZINE
2. (11. 7.—30. 8.)	1. (11. 7.—30. 8.)
3. (11. 7.—30. 8.)	4. (11. 7.—30. 8.)
5. (20. 6.—30. 8.)	5. (20. 6.—30. 8.)
6.30*	6.*
7.30	7.
8.30	8.
9.30	9.
10.30	10.
11.30	11.
13.30	13.
14.30	14.
15.30	15.
16.30	16.
17.30	17.
18.30	18.
19.30	19.
20.30	20.
21.30 (20. 6.—30. 8.)	21. (20. 6.—30. 8.)
22.30 (20. 6.—30. 8.)	22. (20. 6.—30. 8.)
24. (10. 7.—29. 8.)	23. (10. 7.—29. 8.)

Pri vožnjah ob 6.30 iz Brestove in 6. uri iz Porozin imajo prednost tovorna vozila. V vseh primerih pa smejo naravnost na trajekt redni avtobusi, vozila, ki vozijo pokvarljivo blago, reševalna, policijska, gasilska, vojaška in vozila s spremstvom. Pravilo velja za vse jadranske trajekte.

KRK Crikvenica—Šilo vsak dan

CRIKVENICA	ŠILO
6.30	6.*
8.30 (3. 7.—30. 8.)	8.
10.15 (3. 7.—30. 8.)	9. (3. 7.—30. 8.)
11.30	11. (3. 7.—30. 8.)
13.30** (4. 7.—30. 8.)	13. (4. 7.—30. 8.)
14.30	14.
15.45	15.15
17. (4. 7.—30. 8.)	16.30* (4. 7.—30. 8.)
19.	18.
20. (3. 7.—30. 8.)	19.30 (3. 7.—30. 8.)

Trajekta ob 13.30 iz Crikvenice in 13.00 iz Šila (28. 6. do 31. 8.), vozita le ob sobotah in nedeljah.

Senj—Baška, od 30. 5. do 30. 8. 1987

Odhoda iz Senja ob 8.00 in 18.00

Odhoda iz Baške ob 7.00 in 17.00

RAB

Senj—Lopar, od 30. 5. do 30. 8. 1987

Odhoda iz Senja ob 8.00 in 18.00

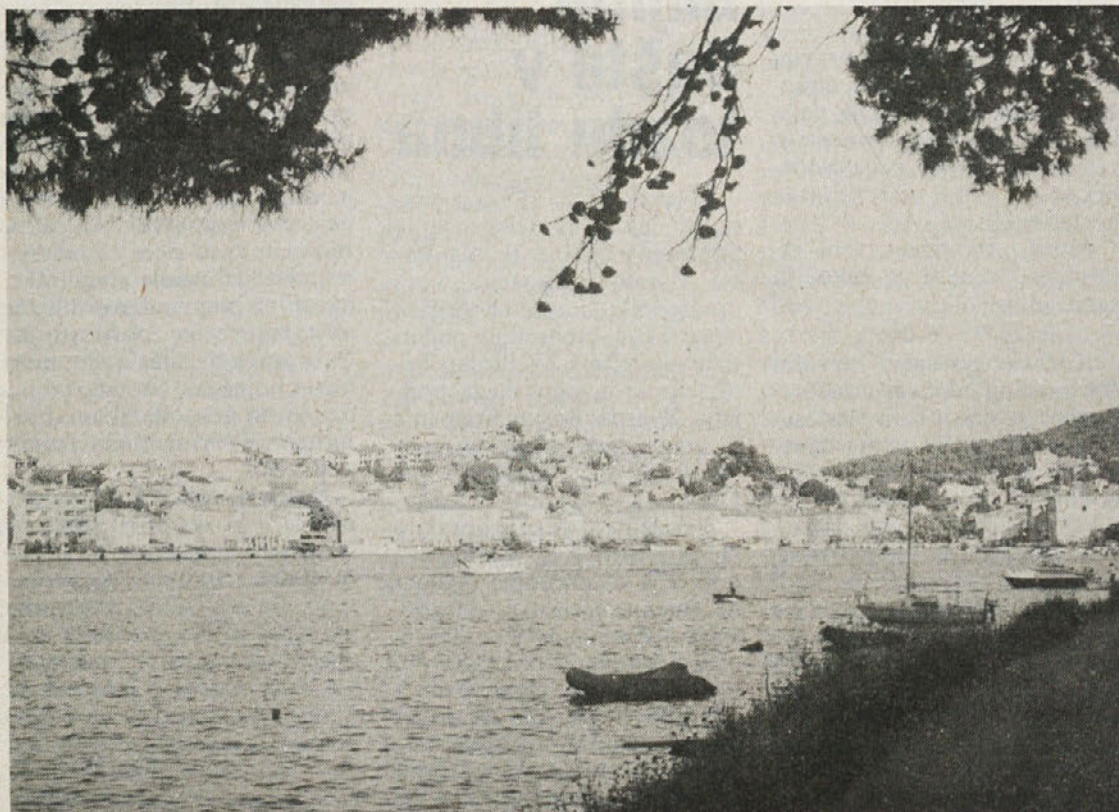
Odhoda iz Loparja ob 6.00 in 16.00

Baška—Lopar, od 30. 5. do 20. 9. 1987

BAŠKA	LOPAR
8.50*	6.
11. (13. 6.—30. 8.)	10. (13. 6.—30. 8.)
13.	12.
15. (30. 5.—13. 9.)	14. (30. 5.—13. 9.)
19.*	16.
21. (3. 7.—30. 8.)	20. (3. 7.—30. 8.)

Jablanac—Mišnjak (Rab), vsak dan

JABLANAC	MIŠNJAK
5. (1. 6.—31. 8.)	5.30 (1. 6.—31. 8.)
5.30	6.
6.15	7.3**
7.30 (1. 7.—31. 8.)	8. (1. 7.—31. 8.)
8.30	9.

v javni razpravi je delavski zakon

V javni razpravi so predlogi za spremembo zakona o združenem delu. Od tega temeljnega zakona pričakujemo delavci v združenem delu, da bo omogočil oziroma spodbudil prilagajanje zakona ekonomskim zakonitostim. Pričakujemo tudi manj predpisanega in večji prostor za odločanje samih delovnih organizacij. Zakon naj bi seveda razvijal in spodbujal samoupravljanje in stopil na prste administriranja.

V spremembah pa je načeto tudi vprašanje protestnih ustavitvev dela oziroma možnosti legalizacije izrednega zbora, saj so do sedaj lahko sklicevali delavce vsi, samo sami sebe niso imeli po zakonu možnosti sklicati. To pa pomeni tudi legalizacijo stavk. In končno naj bi zakon speljal tudi širšo in hkrati doslednejšo odgovornost.

Vendar ob vseh dobrih nameh in željah je ob javni razpravi o predlaganih spremembah vse več pomislekov, zakaj že do sedaj nismo izvajali določil ZZZ, zakaj spreminjamo zakon pred sprejetjem ustave (pripomba v novomeškem delu Laboda), zakaj je tako obsežen in tako podrobno obravnava določena področja... Ali je zares to tisto, kar od zakona pričakujejo delavci, saj je končno to delavski zakon?

Povzemamo pripombe in misli iz razprav na predlagane spremembe — v Delti in v novomeškem delu Laboda: **Delta Ptuj**

— Menimo, da je veliko nedorečenega okrog ustanavljanja začasnih OZD. Npr. kako bo z delavci, ki bodo združevali delo v teh OZD s sredstvi itd.

— Pripombe imamo na določila okrog objave del in nalog v dnevnem časopisu, zlasti ko gre za NK delavce, ki jih lahko dobimo na skupnosti za zaposlovanje. V primeru, da vsa delovna mesta razpisujemo (to so veliki stroški) bomo dobili za enega NK delavca ogromno prošenj, to pa zopet pomeni strošek in čas, ko je potrebno odgovarjati vsem.

— Tudi določilo, da smemo oglas ponoviti le, če se nanj ni prijavil nihče z zahtevano izobrazbo, se nam ne zdi najboljše. Gre za to, da kandidat, ki izpolnjuje pogoje, ni vedno najprimernejši, zlasti če zve-

mo alkohola.

— Novost v zvezi s pripravniki, ki govori, da bi tista okolja, ki nimajo pogojev za sprejem le-teh, prispevala sredstva za odpiranje novih delovnih mest, je sprejemljiva. Glede določb, ki govorijo, da mora OZD, ki pripravnika sprejme za opravljanje pripravništva, tega pozneje tudi redno za nedoločen čas zaposliti, pa menimo, da ni najboljše rešitev, saj bodo pripravniki težje dobili prosta mesta za opravljanje pripravništva oziroma bodo čakali dlje časa, da končajo program izobraževanja.

— Splošna pripomba, ki se ne nanaša samo na spremembe ZZZ, pa je ta: da delavci v združenem delu ne zmoremo več bremen, ki so nam jih naprtile družbene dejavnosti, da nam ni jasno kako dolgo bomo še pokrivali izgube, zdaj enemu, ki ima v naši družbi poseben družbeni pomen, nato drugemu, po drugi strani ugotavljamo, da si taki gradijo »plače« in imajo višje OD kot mi.

— Določila okrog odgovornosti oziroma kolektivnega vodenja so nas pripeljala do razmišljanja, da v tozdu odgovornost nosi IPO, na vseh višjih nivojih pa se formirajo praviloma kolektivna vodstva in s tem kolektivna odgovornost. V teh primerih je jasno, kdo so odgovorni, medtem ko tega ne moremo reči za vodilne republiške in zvezne organe, ker so enoletni mandati prekrajati, da bi pri njih lahko iskali odgovornost.

— Dana je bila pripomba, da smo vsa povojna leta združevali ogromna sredstva za nerazvite, nismo pa imeli kontrole o smotrnem vlaganju le-teh. Danes ugotavljamo, da so nerazviti ostali še vedno nerazviti, predvsem kar se tiče industrije.

— Obravnavali smo tudi določbe okrog protestnih prekinitev dela in se strinjali z njimi.

DSSS (izvleček iz splošnih pripomb):

— Prvotno naj bi spremenili ustavo SFRJ in SRS in šele nato naj bi ustrezno spremenili vse potrebne sistemske zakone, med njimi tudi ZZZ. Tako bi organizacije združenega dela lahko svoje akte uskladile s spremenjenimi zveznimi in republiški predpisi do določene roka.

— ZZZ naj bi spremenili tako, da ne bo ta povsem konkretno določal posameznih specifičnosti, ampak bo dopuščal možnosti dokončne-

ga urejanja republiškim predpisom in samostojnega urejanja specifičnih zadev s sporazumi v OZD samih.

— Posamezna področja, kot npr.: ustvarjanje, razporejanje in delitev dohodka, čistega dohodka naj bodo v zakonu skrajšana na čim manjšo možno mero, kajti ta področja naj bi celoviteje urejali zakoni, delovno pravno zakonodajo zakon prepodrobno ureja, OZD nimajo posebne možnosti za ureditev tega področja, tako kot bi najbolj ustrezalo njenim organizacijskim in tehnološkim specifičnim potrebam; eden od ciljev sprememb ZZZ je tudi stabilnost pravne varnosti v Jugoslaviji, zato bi moral ZZZ veljati daljše časovno obdobje, ne da bi oviral razvoj samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v SFRJ.

— S spremembami in dopolnitvami zakona ne bo dosežen želeni cilj sprememb, da se zaustavi fenomen jugoslovanske družbe — normativizem.

— V predloženih spremembah in dopolnitvah je ponovno preveč političnega jezika, zato je zakon preobširen in premalo jasan.

Vsebinsko zakona, bo večina delavcev — njim pa je namenjen — težko razumela. Pravimo pa, da je ZZZ delavski zakon.

— Že več neuspešnih poizkusov je dokazalo, da nekaterih področij ne moremo natančno urejati z zveznimi predpisi, predvsem zaradi različne razvitosti posameznih republik in avtonomnih pokrajin, s spremembami pa se na večjih področjih želi doseči ravno to.

srečanja štipendistov

Na pobudo kadrovske-socialne službe bodo v juniju po naših tozdih srečanja štipendistov. To bo priložnost za pogovor o načrtovanem počitniškem delu, o pripravništvu, o uspehih in težavah v šoli... in tudi o nadaljnjem šolanju, na osnovi česar bodo zastavljeni tudi naši kadrovski plani. Pogovore bodo vodile poslovne sekretarke, prisotni pa bodo tudi odgovorni iz KSS.

Pred leti so se srečevali Labodovi štipendisti na ravni delovne organizacije, ker pa je v posameznih okoljih precej specifičnosti, bo oblika sklica tozdrovih štipendistov gotovo primernejša in učinkovitejša, saj je treba prav povezano s svojim bodočim kolektivom najprej zastaviti.

10.***	6. 7.—31. 8.)	11.
11.30	(1. 7.—31. 8.)	12. (1. 7.—31. 8.)
12.30		13.
13.30		14. (1. 7.—31. 8.)
14. (1. 7.—31. 8.)		15.
15. (1. 7.—31. 8.)		16. (1. 7.—31. 8.)
15.30		16.30
16.30		17.**** (1. 7.—31. 8.)
17.30 (1. 7.—31. 8.)		18. (1. 7.—31. 8.)
18.*****		19.
19.30		20.
20.30 (1. 7.—31. 8.)		21. (1. 7.—31. 8.)
21.30 (1. 7.—31. 8.)		22. (1. 7.—31. 8.)

** Od 1. 5. do 31. 5. in od 1. 9. do 30. 9. odhaja ob 7.00
 *** Od 1. 5. do 30. 6. in od 1. 9. do 30. 9. odhaja ob 10.30
 **** Od 1. 5. do 30. 5. in od 1. 9. do 30. 9. odhaja ob 17.30
 ***** Od 1. 5. do 30. 6. in od 1. 9. do 30. 9. odhaja ob 18.30

PAG Prizna—Stara Novalja

PRIZNA	STARA NOVALJA
5.30 (26. 6.—30. 8.)	6.
	7.15
9.45 (23. 5.—6. 9.)	11.30
13.	15.
16.30	17.45*
19.*	19. (26. 6.—30. 8.)

Karlobag—Pag, vsak dan

KARLOBAG	PAG
6.30 (28. 6.—30. 8.)	5.15
9.	7.45 (28. 6.—30. 8.)
11.30 (23. 5.—12. 9.)	10.45 (23. 5.—12. 9.)
14.30	13.15
17.	15.45
19.30* (3. 7.—30. 8.)	18.15* (3. 7.—30. 8.)

Od 18. maja vozijo trajekti v Staro Novaljo na Pagu iz Prizne, vožnja čez most pri Maslenici je od Prizne do Stare Novalje daljša za dobrih 140 kilometrov.

Vozni red je letošnji, bolj zgodnji turisti lahko ponekod še dobijo knjižico pri blagajnah.

Cene za prevoze so v tem voznem redu še vedno le v dolarjih, povprečna cena pa je od 1.500 do 1.900 dinarjev za osebni avto, potniki plačajo od 315 do 440 dinarjev. Cene za stanovanjske prikolice so približno za 100 odst. višje kot za avto. V sezoni vozijo nekateri trajekti nepretrgoma, če se za to pokaže potreba.

Iz DELA

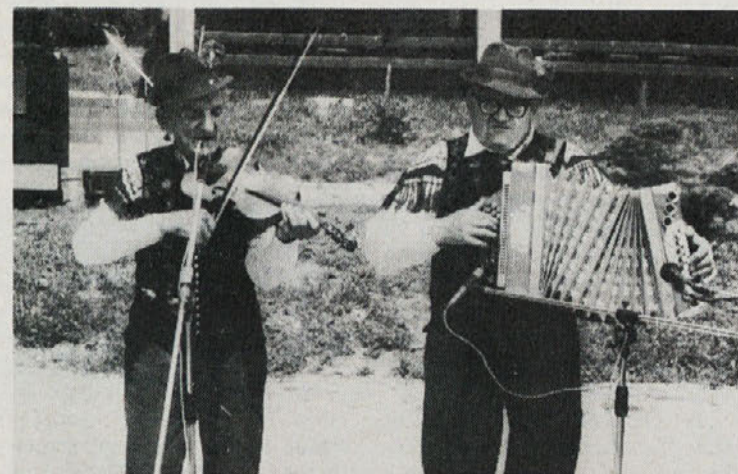
Letošnji kviz je potrdil, da smo Slovenci športni narod

Priznanja najboljšim mladincem je podelil predsednik OK ZSMS Novo mesto, Marjan Ristič. Naši najboljši mladinci pa so: Tatjana Tratnik iz Zale, Marjana Mulej iz Delte, Jožica Gramc iz Libne, Vida Banič iz Ločne, Bedri Muleci iz enote Commerce-Ljubljana, Dragica Slak iz Tip-topa, Marjeta Uhan iz Temenice, Nika Filipi, iz DSSS in Milena Furlan iz Commercea.

Letos nas je bilo na Sromljah nekoliko manj. Škoda. Škoda tudi, da ni bilo vseh odgovornih iz tozdov, saj je kviz ena redkih oblik, kjer se srečamo predstavniki vseh tozdov in DSSS.

Deltine delavke so s seboj pripeljale tudi dva »starejša mladince«, ki sta spremljala folklorno skupino pa tudi sicer razveseljevala prisotne s svojo izvirno glasbo.

Za ples so igrali Decibeli, zmagovalci enega od krogov pop delavnice.

Za hitro postrežbo so poskrbele mladinke, ki so to nalogo dobro opravile.

Tudi letos so se udeleženci iz Libne peš podali na Sromlje. Na svojih pohodih ob 25. maju obiščejo spomenike revolucije in tako negujejo tradicijo ter jo prenašajo na mlade.

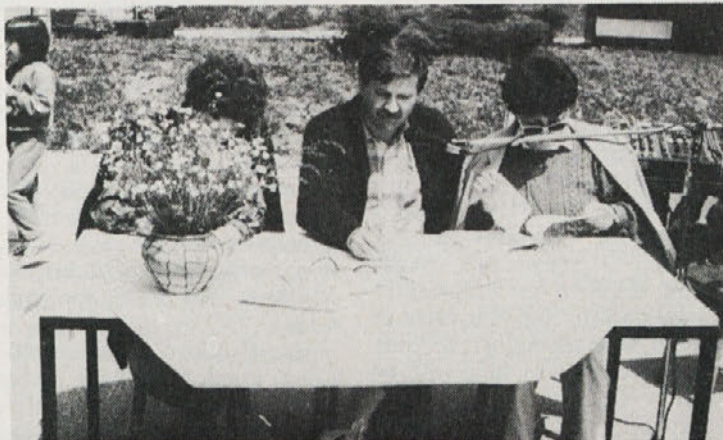

Vodje ekip s priznanji za sodelovanje.

Tretja je ekipa Tip-topa, ki je dolgo kot iz topa odgovarjala na vprašanja, vendar je na kvizih (in še kje) malo smole lahko »usodno«

Predsednik letošnje žirije je bil direktor tozda Commerce, Marjan Vodopivec, članici pa sta bili poslovni sekretarki: iz Delte Mimica Magdič in iz Zale Tatjana Humar.

Zala je imela mlado in zagnano ekipo.

Zmagovalno ekipo so sestavljale Nika Fipili (desno), Nada Šušteršič in Sonja Konček. Ekipa je imela poleg veliko znanja tudi veliko sreče...

Ekipa Delte, ki je lani osvojila prehodni pokal, je imela letos nekoliko manj sreče... Sicer pa pokal mora krožiti.

Žreb je določil, da je ekipa Libne (Vera Voglar, Marica Levstik in Marjan Unetič) zasedla drugo mesto. Tudi to odločitev je bilo treba športno prenesti.

kviz...

V Temenici

Tudi dekleta iz Ločne so potrdile, da smo športni narod.

Izidi so bili blizu, toda nekdo mora biti tudi zadnji. Važno je sodelovati.

razdalje se krajšajo

Od skupno 12 dni je bilo za potovanje porabljenih 3 dni, ostalih 9 dni pa je bilo namenjenih ogledu sejma konfekcijskih strojev in naprav v Osaki ter ogledu dveh tovarn. Nedelovni dnevi (sobota, nedelja) so bili namenjeni ogledu turističnih zanimivosti in seveda spoznavanju »fenomena Japonska«.

Iz Jugoslavije se je potovanja udeležilo 18 predstavnikov konfekcijskih tovarn, skupno nas je šlo na pot 23 iz Jugoslavije, sicer pa je bilo po grobi oceni okoli 2000 gostov f. Juki iz evropskih in ameriških držav.

OGLED TOVARNE JUKI V MESTU OTAWARA, 158 KM SEVERNO OD TOKIJA

To je največja tovarna (po proizvodnji) f. JUKI. Okrog tovarne je čudovito urejena okolica z zelenicami, okrasnim drevjem in z nasadom japonskih sliv. Blizu tovarne je bazen, ki predstavlja rezervoar za očiščeno vodo, ki se uporablja v tovarni. Torej je uporabljen zaprt sistem uporabe vode (zaradi varčevanja) za industrijske potrebe. Kaže, da je na Japonskem to praksa, zato tudi imajo za pitno vodo na razpolago dovolj velike količine kvalitetne vode, kar nam je vodič že takoj na začetku poudaril.

Kako kvalitetno je industrijska voda očiščena, nam pove dejstvo, da v bazenu živijo ribe.

V tovarni izdelajo letno:

- 160.000 kosov navadnih šivalnih strojev (kl. DDL 555, DLN 415 itd.),
- 150.000 kosov entlaric (kl. MO 2500),
- 60.000 kosov specialnih strojev (LBH 780, MB 370, LH itd.).

Tovarna je bila zgrajena leta 1979 in je najmodernejša tovarna f. JUKI.

Proizvodnja je urejena takole:

V največji proizvodnji hali so postavljene štiri proizvodne proge za obdelavo litih ohišij. Vsaka proga je dolžine 80 do 100 m.

Na prvi progi poteka obdelava ohišij navadnih šivalnih strojev. Kompletne proge je avtomatizirana in na njej delajo le trije delavci, bolj zaradi kontrole. Za transport med operacijami in dodajanje k strojem skrbijo transportne proge in roboti. Delovni cikel znaša 1,3 min. Trenutno je na progi potekala obdelava nove

klase DDL 5550. Obdelovalni stroji so postavljeni v traku brez temeljev, kar omogoča hitro montažo in demontažo strojev in s tem seveda tudi menjavo.

V drugi liniji poteka obdelava ohišij za specialne stroje, ki jo nadzira le en delavec, in v tretji liniji je obdelava ohišij za entlarice, klasa MO 2500. Zraven te linije je četrta linija, ki jo podirajo. V tej liniji je potekala obdelava ohišij za klaso MO 800, ki je sedaj že opuščena iz proizvodnega programa.

Torej je zamenjava proizvodnega programa izvršena brez vsakega zastoja.

V naslednji hali poteka čiščenje odlitkov in nato barvanje. Uporabljajo elektrostatični način nanašanja barve. Barvanje seveda spet opravlja robot, saj je to zdravju škodljivo delo.

Povsod v proizvodnji, kjer je možno povečati produktivnost in humanizacijo dela, so nameščeni roboti (doziranje odlitkov, barvanje, lepljenje itd.).

V tretjem proizvodnem prostoru poteka izdelava tistih sestavnih delov, ki jih v f. JUKI izdelujejo sami. To predstavlja okoli 20% vseh sestavnih delov in med njimi ni najzahtevnejšega, to je zajemalec (»grajfer«).

V četrti proizvodni hali poteka montaža šivalnih strojev. Tu je veliko prirejenih delovnih mest. Velik poudarek je dan na kontrolo kvalitete. V montaži in kontroli dela v glavnem mlada delovna sila in med njimi veliko žensk. Nobena redkost ni delovno mesto z monitorjem, zlasti še pri kontrolnih operacijah.

Medfaznih zalog v proizvodnji skoraj ni, posebno pa ne v mehanski obdelavi. V tej tovarni je zaposlenih 460 delavcev (redno) in ob konicah še dodatno sezonski, tako da pride do 600 delavcev. Od 460 redno zaposlenih delavcev ima 369 delavcev posebno državno diplomu, ki potrjuje opravljen neke vrste postdiplomski študij v tovarni (torej magisterij). Med njimi so tudi štiri ženske. Že te številke veliko povedo, na kakšni stopnji avtomatizacije je zasnovan proizvodni proces.

OGLED DEMONSTRACIJSKEGA CENTRA IN IZDELAVE APARATOV V CENTRALI F. JUKI V TOKIJU

Centralna tovarna in uprava f. JUKI je v Tokiju v predmestju Cho-fu.

Oddelek za izdelavo aparatov je opremljen predvsem s

prešami (ročnimi in hidravličnimi) za krivljenje pločevine ter z ročnim orodjem in pripravami. Obdelovalnih strojev tukaj ni, so pa instalirani v drugem prostoru.

Pri izdelavi aparatov veliko uporabljajo razne šablone in pomagala. Standardni serijski aparati se izdelujejo po pripravljeni dokumentaciji (risbe), za nove vrste aparatov pa risb ni. Vsak aparat se preizkusi na šivalnem stroju. Občasno obiščejo Jukijevi izdelovalci aparatov tudi Jugoslavijo, kjer v zainteresiranih firmah opravijo praktično izobraževanje o izdelavi aparatov.

Jukijev demonstracijski center je opremljen z vsemi stroji in aparati, ki jih tovarna JUKI ima v svojem proizvodnem programu. Za svoje razvojne potrebe ima f. JUKI pogodbo z dvema konfekcijskima tovarnana, kjer je v praksi preizkusijo vse nove stroje, naprave in delno aparate. Tako še vedno preizkušajo Jukijev viseči transportni sistem, ki je bil prikazan tudi na sejmu. Vsak novi proizvod mora biti namreč 100% potrjen v praksi, preden gre na tržišče. Stroji klase DLU so v različnih izvedbah (glede na materiale in sam namen). DLU 490-4 stroj je namenjen izdelavi prešitih gub (npr. za ženske bluze). To je enoigelnji stroj, vendar je izdelava zelo hitra. Zelo hitro se tudi menja nastavitve za velikost gube.

Dvojček, avtomat za izdelavo gumbic na zapestnikih, je lahko tudi v izvedbi lukničarka-gumbničarka. Izdelava je zelo hitra, vendar so časovni prihranki premajhni, da bi se avtomat ekonomsko izplačal. ADU 332 je avtomat za izdelavo všitkov. Avtomat uspešno uporablja PK Vranje, tozd konfekcija.

Zelo zanimiv je stroj DDL 506, predvsem zaradi tega, ker je delovna miza prirejena tako, da lahko na tem stroju dela invalid. Delo poteka stoje in namesto nožne sklopke se to aktivira s komolcem desne roke. Nastavitev višine mize je izvedena pnevmatsko.

Prikazani so tudi vsi stroji ki se DDL 555, opremljeni s senzorjem. Nasploh je senzor uporabljen tudi pri ostalih klasah.

F. JUKI ima v svojem programu tudi stroje s prekrivnim šivom (uberdeck stroji). Te stroje ima PK Vranje, vendar z njimi niso zadovoljni.

Avtomat za izdelavo gumbnic na prednjih delih trenutno ni bil v centru, ker je bil še na sejmu. Stroj, ki bi bili zanimivi (trenutno) za naš prog-

ram ženskih bluz v tozdih Libna in Delta, pa f. JUKI nima v programu (sestav obrezovanje, prišivanje ovratnika na jersey srajce z obrezovanjem in prišivanjem traku, prišivanje blazinic, obrezovanje ovratnikov).

Razvojna služba:
VLADIMIR ŠKRINJAR,
dipl. inž.

otok biserov

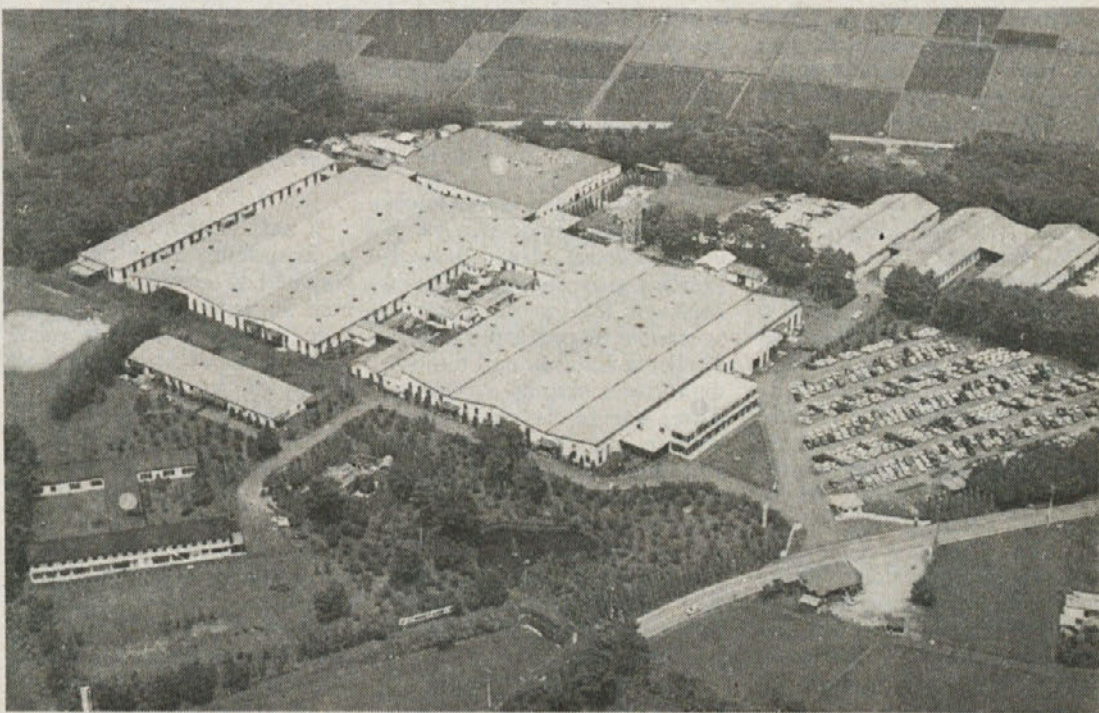
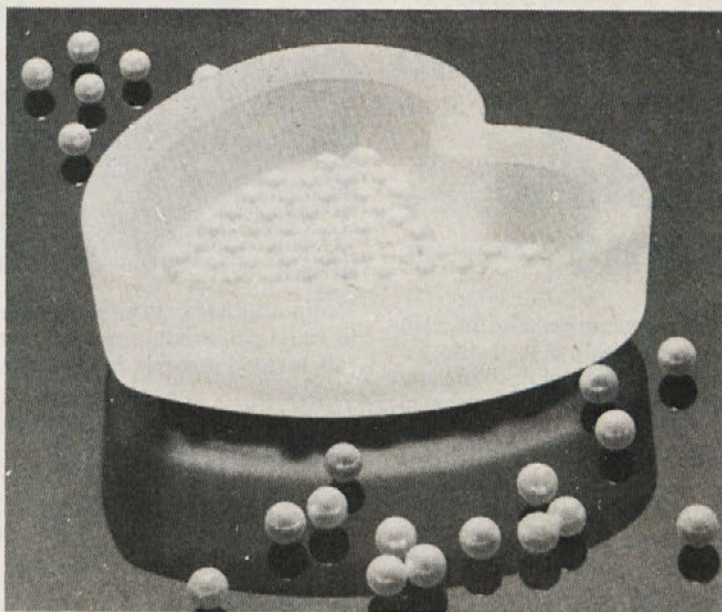
Otok Mikomoto je prvi otok, na katerem so začeli gojiti bisere. Percen Insel je na to idejo prišel že v 19. stoletju, že v začetku 20. stoletja pa je sistem tako izpopolnil, da je kmalu dobil naziv »kralj biserov«. Področje okoli tega otoka nudi primerno naravno osnovo za gojenje biserov. Najprej vzgojijo školjke ostrige, v tretjem letu pa jim vstavijo na točno določenem mestu tujek. Ta je okrogle oblike in izbrušen iz školjke in nekaj povrhnjice, da tujka školjka ne izvrže. Te školjke ponovno potope v morje (na določenih mrežah in v določenem sistemu), kjer zore naslednja tri leta. Nato odpro školjke in pobirajo bisere, ki jih sortirajo po barvi, velikosti in po kvaliteti. Vendar je le dober odstotek biserov uporaben oz. primeren. Zato je tudi cena teh naravno gojenih biserov tako zelo visoka.

Vzdolž obale so številna gojišča oziroma, kot jih imenujejo, farme biserov. Kot rečeno, je začel in dosegel naj-

večji sloves Mikomoto, ki je bil rojen 1848 in je že s šestnajstimi leti vzgojil prvi umetni biser. Sprva ti niso bili okrogle oblike, kajti kakršno obliko

tujka vstavijo v školjko, tako obliko bisera dobe. Šele leta 1905 so prvič vzgojili okrogle bisere.

(V. Š.)

bucike

nesnaga na WC ne nastane sama

O snagi in nesnagi na stranišču se zadnje čase vse več razpisujemo. Pravimo, da smo turistična dežela, prav stranišča pa so ena od točk, kjer padamo na izpitih. Pritožujemo se, da so skrajno umazana, zanemarjena, slabo opremljena (ni obešalnikov za plašč ali torbico, ni desk, voda ne teče, ali curlja neprestano...).

Iz tega širšega pogleda na WC pa moramo preiti tudi na naša stranišča. Ne glede na to, ali so ta v starih zgradbah, torej so stara, ali v novejših, torej so »sodobna«, bolje opremljena..., morajo biti na prvem mestu — čista. Toda ni vedno tako. Pa ne da bi bile za nesnago krive čistilke! Za nesnago na straniščih so krivi uporabniki, v našem primeru po večini ženske. Odnos do stranišča v službi je često povsem drugačen od odnosa do stranišča doma ali pa tudi ne! Kajti često so poškrapljeni z vodo, školjka ni čista, odpadki, take in drugačne vsebine so vse na okoli... Tega ni pripisati čistilkam... Drugo pa je, če ni toaletnega papirja, če so umivalniki umazani, če ni koša itd.

Eno z drugim pa daje podobo naših stranišč. Gre za nas same pa tudi za naše goste, kajti to je prostor, v katerem se še kako vidi naš celoten odnos do higiene in do nas samih. Če si dovolimo umazana in zanemarjena ter neprimerno opremljena stranišča, je zaman ves zunanji blišč!

Priključimo se torej slovenski akciji o čistih straniščih o kateri piše tudi naša žena, od tu pa smo povzeli tudi naslov za današnje Bucike. Za tiste na javnih mestih kot tudi za naše v službi in doma moramo poskrbeti sami. Naredimo torej naše WC takšne, da bi besede znanega angleškega politika Winstona Churchila bile zares upravičene: »Prav vesel sem, da so moje inicialke na vseh teh prepotrebni javnih prostorih, kjer se človek lahko olajša...« Naredimo jih torej dostojne!

(L. J. in M. P.)

Vodja priprave dela za program srajc in bluz, Boris Vogrinc (levo), in vodja proizvodnje v Libni, Ivan Žohar, v krojilnici tozda. Živo sodelovanje je nujno in najdragocenejše za dobro delo.

sodelovanje je dobilo še uradno potrditev

Kdo drug bo z vrtcem bolj povezan kot konfekcijska, pretežno ženska delovna organizacija? Torej je povsem samoumevno, da smo v novomeškem delu Laboda prevzeli pokroviteljstvo nad vrtcem Ločna 1, ki je bil tudi zgrajen na nekdanjem našem prostoru — pred leti smo ga odstopili za to ustanovo. Torej je bilo že v samem začetku zastavljeno poglobljeno sodelovanje, ki je z odločitvijo o uradnem prevzemu pokroviteljstva dobilo le še dodatni klicaj. Ves ta čas smo tudi sicer sodelovali, malčki so nas s tovarišicami obiskovali ob različnih priložnostih in nas razveseljevali s priložnostnimi nastopi.

Mi pa smo jim odstopali razne ostanke, ki so jih domiselne in priden tovarišice predelovale v najrazličnejše izdelke.

V okviru praznovanja letošnjega dneva mladosti pa je vrtec Ločna 1 združil tudi zaključno prireditev ob izteku šolskega leta in še posebno svečanost ob prevzemu pokroviteljstva Laboda nad njihovo ustanovo v skupno svečanost. Torej kar se da racionirano, vendar nič manj pristržno. Prireditev je bila na dvorišču za Labodom, posvečena pa seveda malčkom samim, njihovim mamicam in delavcem novomeškega dela Laboda. Kot vedno, kadar so otroci med nami, je bilo tudi tokrat še posebno lepo.

Sicer pa je sodelovanje nakazano tudi v drugih oblikah: vrtec bo med poletnimi počit-

nicami povabil medse otroke naših delavk, ki sicer niso v vrtcih, tudi svojo strokovno pomoč nudijo, če bi bilo kdaj to potrebno (morda bomo še kdaj organizirali kolonijo naših otrok v lastni režiji...), poskrbeli bodo za razne dekoracije ob različnih priložnostih, za nastope in za to, da bomo naš in njihov skupni praznik posvečen sklenitvi tega pokroviteljstva vsako leto primerno obeležili.

zgovorne številke

labodovci smo v povprečju »v najlepših letih«, toda tudi ta hitro bežijo...

V naši delovni organizaciji je zaposlenih 2066 delavcev. Največ Labodovih delavcev je med 26. in 35. letom starosti. Teh delavcev je 34,6 odst. Sledijo delavci v kategoriji med 36. in 45. letom (24,5 odst.), 19,5 odst. je tistih med 19. in 25. letom, 15 odst. med 46. in 55. letom, 3,7 odst. na 56. letom in 2,7 odst. med 15. in 18. letom. Taka je slika na ravni delovne organizacije, ki se je kar postarala. Sicer leta dajejo izkušnje in modrost, vendar pa mladost daje polet. Zato ni kaj čakati. Podkrepljeno moramo pomlajevati naše kolektive. V tej smeri sta naredila velik korak Tip-top, ki je še vedno naš

najstarejši tozđ, najbolj pa se je pomladila Delta, in tudi Temenica je naredila korak naprej.

Sicer pa ti statistični podatki povedo še marsikaj. Največ mladih med 15. in 18. letom ima Delta, kar 5,2 odst. ali 34 zaposlenih. Sledi pa Zala s 7,6 odst. mladih ali 7 zaposlenih.

Delta prednjači tudi pri tistih med 19. in 25. letom (31,9 odst. ali 29 zaposlenih je v tej starosti). Za njo pa je Temenica, ki ima 27,4 odst. delavcev v tej starosti ali 40 zaposlenih.

Med 26. in 35. letom starosti je največ zaposlenih v DSSS (48,5 odst. ali 48 delavcev, od proizvodnih tozđov pa sta tu Ločna s 43 odst. in Libna s 40,6 odst. Sicer pa je tudi na ravni delovne organizacije ta kategorija najmočnejša.

Zala ima največ zaposlenih med 36. in 45. letom starosti (32,1 odst. ali 34 zaposlenih), sledi pa Ločna s 27 odst. delavk v tej starosti.

Med 46. in 55. letom je največ zaposlenih v Tip-topu (31,6 odst. ali 54 delavcev), sledi Commerce s 23,5 odst. ali 55 delavci. Če pa se orientiramo predvsem na proizvodne tozde, sledi Delta s 84 zaposlenimi ali 12,9 odst.

Nad 56 let starosti je največ delavcev v Commercu (16,8 odst.), sledi pa Tip-top s 5,3 odst. In če zopet primerjamo proizvodne tozde, sledi Ločna s 1,3 odst.

In še dve skrajnosti: med 15. in 18. letom starosti je v Labodu 62 delavcev, nad 50 letom starosti pa 176 delavcev.

Sicer pa je povprečna starost po tozđih: Ločna 33,5 let. Libna 31 let, Delta 32 let, Tip-top 39 let. Temenica 34 let in pol, prav toliko Zala, Commerce in DSSS pa sta v povprečju stara 32 let.

hvala za pozornost

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem v tozdu Ločna, Commerce in v DSSS za pozornost in darilo ob moji upokojitvi. Rada sem delala z vami in rada se bom vračala med vas. Še enkrat hvala za pozornost!

Vaša ANICA ŠTRUMBELJ

4. junij — dan krvodajalcev

Krvodajalstvo je izraz globoke solidarnosti in humanizma. Tudi naši delavci — krvodajalci uresničujejo gornje geslo.

Ob 4. juniju, dnevu krvodajalcev, naj vsaj z nekaj podatki in toplo besedo osvetlimo to humano akcijo in nesebičnost posameznikov.

V novomeškem delu Laboda imamo 174 krvodajalcev, jubilejno priznanje pa je prejelo 26 krvodajalcev. Za 40 krat darovano kri sta prejela jubilejno priznanje Bojan Židanik iz tozda COMMERCE in Slavka Jerman iz tozda LOČNA. Za 70 krat darovano kri pa je prejel jubilejno priznanje Jože Novak iz tozda COMMERCE.

Tudi v ostalih tozdih so krvodajalci aktivni, saj jih je v tozdu DELTA 140 krvodajalcev, tozdu LIBNA 24, tozdu TIP-TOP 15, tozdu COMMERCE, enota Ljubljana 4, tozdu ZALA 12 in v tozdu TEMENICA 10 krvodajalcev.

Tudi krvodajalci novomeškega dela Laboda so pripomogli, da je bil občinski krvodajalski plan v letu 1986 z 333 litri krvi dosežen, opazen pa je zmanjšan odvzem, saj je bilo 14 krvodajalcev manj kot pa v letu 1985.

Prvič je prišel na odvzem 601 krvodajalec, kar pomeni 34 manj kot v letu 1985. V letu 1986 je transfuzijski oddelek v Novem mestu pridobil nov aparat (centrifugo), ki avtomatično razdeli kri na posamezne sestavine, kar daje možnost dati bolnikom samo tisto sestavino krvi, ki jo potrebujejo.

Ob dnevu krvodajalcev vsem hvala, za tiste, ki pa se boste odločili, da postanete krvodajalec pa vzpodbuda — dajanje krvi — merilo za človečnost!

DRAGICA NENADIČ

**SEZNAM KRVODAJALCEV
V DELOVNI ORGANIZACIJI
»LABOD« V TOZD LOČNA,
TOZD COMMERCE
IN DELOVNI SKUPNOSTI
SKUPNIH SLUŽB**

Od 1 — 10 x

1. AVSEC IRENA
2. AVGUŠTIN JANJA
3. AVSEC ANICA
4. AVSENIK JOŽICA
5. AMBROŽIČ MARTINA

6. BOHTE MAJDA
7. BELE ANICA
8. BOŽIČ JOŽICA
9. BARBO MARIJA
10. BRTONČELJ DANICA
11. BELAVIČ CVETKA
12. BRULC TONČKA
13. ERPE SLAVKA
14. FINK DANICA
15. GAZVODA MILKA
16. HUMLJAN ŠTEFKA
17. JARČ IVAN
18. KOŠMERLJ JOŽICA
19. KLOBUČAR MARIJA
20. KRALJ SLAVKA
21. KRANJČIČ JOŽICA
22. KLEMENČIČ EMA
23. KRESE MILKA
24. KOŠIR ZVONE
25. KLEMENČIČ JUSTI
26. LUKMAN MARIJA
27. MARKOVIČ DANICA
28. LUKŠIČ CIRILA
29. MOHAR MOJCA
30. NEGOVARNOVIČ DARJA

31. MERVAR MARIJA
32. NOSE JOŽICA
33. POVŠE ŠTEFKA
34. PETAN JANJA
35. POVŠE MARIJA
36. POVŠE TONČKA
37. POGRAJC SLAVKA
38. PRIMC SLAVKA
39. PAVLIN DARINKA
40. PLANKAR MARIJA
41. RADOVANOVIČ MILKA
42. RIFELJ DANICA
43. RITELJ IVANKA
44. RAUH MILENA
45. RŽEN MARIJA
46. SELAK MARIJA
47. SOLCE MILENA
48. SITAR MILENA
49. ŠKETA MARIJA
50. ŠKODA SLAVKA
51. ŠOBAR TATJANA
52. ŠAŠEK JOŽICA
53. ŠAŠEK SLAVKA
54. ŠKRBEČ IVANKA
55. TURK MARIJA
56. UDOVČ MAJDA
57. VEVKO ELI
58. PREŠERN JOŽICA
59. ZUPANČIČ SLAVKA
60. ZALOKAR FANIKA
61. ZUPANČIČ DANICA
62. ZUPANČIČ DRAGICA
63. LUZAR TOMISLAV
64. JERMAN POLDE
65. PAVLIN LUČKA
66. VIDIČ ANICA
67. PAVLIN ALOJZ
68. GREGORIČ IVAN
69. MAJERLE MATEJA
70. ZUPANČIČ SAMO
71. ŠVAJGER ANDREJA
72. JURŠIČ MARTIN
73. DULAR MARJAN
74. HROVAT BOŽO
75. ŠTER MILAN
76. REŠETIČ MARJAN
77. DULAŽ MAJDA
78. POVŽ ŠTEFKA
79. JEŽ LIDIJA
80. PAVLIN MARIJA
81. PLESKOVIČ MIRA
82. GRABNAR JOŽE
83. NOSE ANICA

84. ANTONČIČ DARINKA
85. GAJIČ SONJA
86. JERMAN LIDIJA
87. ZUPAN RADO

Od 10 — 20 x

1. BRKOPEC MARIJA
2. BUKOVEC SILVA
3. BOJANC ROZI
4. BEVC RENATA
5. BURJA DARINKA
6. BARBORIČ MARIJA
7. CELIČ ZDENKA
8. CVELBAR JOŽICA
9. FINK JOŽICA
10. GOTLIB MARIJA
11. HOČEVAR JOŽICA
12. HROVAT JOŽICA
13. JARČ ANA
14. KOPAR MARICA
15. KOVAČ MARTINA
16. KLOBUČAR DANICA
17. KIC JOŽICA
18. KOS MARTINA
19. KRAJNC DANICA
20. KOCJAN TONČKA
21. LUZAR ROZALIJA
22. MIKŠE BRANKA
23. MARENČE JOŽICA
24. NOVAK MILKA
25. OVNJČEK MARIJA
26. PERŠE MILAN
27. PENCA SONJA
28. PETERLE MARIJA
29. PAVLIN JOŽE
30. ROZMAN JOŽICA
31. REDEK JOŽICA
32. RADOVAN JOŽICA
33. RADIČ MARIJA
34. RADOVAN SLAVKA
35. SUČEVIČ MARIJA
36. ŠIMC VERA
37. ŠIMC MARIJA
38. ŠTANGELJ MARIJA
39. TURK ANICA
40. TRATNIK JOŽICA
41. KLOBČAR STANKA
42. VERSTOVŠEK MARIJA
43. ŽAGAR ANICA
44. HROVAT ANTON
45. KOBE MILENA
46. MATOH ANICA
47. ZARABEC DARINKA
48. ŽAGAR JOŽE
49. PEKOLJ ANTON
50. JERMAN PETER
51. BELE IVAN
52. PEČE JOŽICA
53. ARKO VALERIJA
54. PAVLIN JOŽICA
55. MAKŠE FANIKA
56. ŽEL MARJETA
57. JENKO MIRAN

Od 20 — 30 x

1. BAN MARJANA
2. JORDAN ANA
3. KRALJ MINKA
4. KRALJ TONČKA
5. KREVS MARIJA
6. KORASA JOŽICA
7. KAVČIČ JOŽICA
8. RIHTARŠIČ MARIJA
9. OGRINC JOŽICA
10. POVŠE TONČKA (51)
11. PIRNAR MILENA

12. ŠLAK MARJETA
13. ŽAGAR SLAVKA
14. JEREB JOŽE
15. KAVŠEK STANE
16. TEKŠTOR ZDENKO
17. KOŠAK FRANCI
18. KOVAČ ANTON
19. ŠOBAR BORIS

Od 30 — 40 x

1. BLATNIK ZDENKA
2. KASTELIČ ANICA
3. MIŠURA MARTA
4. RAJK ANICA
5. ŠTAMFEL MARIJA
6. VIDRIH OLGA
7. MARENČE SLAVKO
8. PIRNAR JOŽE

Od 40 — 50 x

1. JERMAN SLAVKA
2. ŽIDANIK BOJAN

Nad 50 x

1. NOVAK JOŽE

Opomba: jubilentje so napisani s krepkimi črkami

cenjeni kolektiv laboda

Vaše darilo — lični platneni klobučki — je zbudil v vseh, ki smo jih radostno nosili po planinskih potek na Golico in Kriško goro, posebno osrečujoče občutje človekoljubne povezanosti in prijateljstva.

Iskrena hvala vsem, ki so nam omogočili to prijetno doživetje na planinskem izletu 23. maja 1987!

Mislím na voljo in odločitev odgovornih ter na razum, srce in spretne roke, zlate roke, katerih sadovi so lepa, praktična pokrivala.

Naj v vašem kolektivu uspešno raste zanimanje za lepote narave. Planinskemu društvu Laboda prisrčna hvala za presenetljivo akcijo, ki bo ostala v prijetnem spominu.

Hvaležna udeleženka izleta
na Kriško goro
FRANCKA DULAR
(učiteljica v pokoju)

spoznajmo jo ... Lili Novy

Od časa do časa posvetimo delček prostora v našem časopisu tudi našim slovenskim umetnikom. Zadnjič smo predstavili Milo Kačičevo kot pesnico, saj so kot igralko vsi dobro poznamo. Tokrat pa vam želimo predstaviti že umrlo pesnico Lili Novy.

Rodila se je 24. decembra 1885 v Gradcu, in sicer v premožni družini Haumeder. Oče je bil Nemeč, mati pa Slovenka. Po očetovi smrti sta se z materijo preselili k njeni družini v Ljubljano, kjer se je izobraževala privatno. Že od malega je bila zelo samosvoja in prijel se jo je vzdevek »nora grofnja«. Proti volji svoje mame se je poročila s češkim stotnikom Novyjem. Toda tudi njen zakon je spremljala podobna usoda kot zakon njene matere: tudi Novy je imel »oficirsko bolezen«. Žato je Lili sama z dvema hčerka in s pomočjo matere preživljala vse težje čase v Ljubljani. Pisala je pesmi in zaslovela tudi kot odlična prevajalka. Po osvoboditvi je delala kot lektorica pri DŽS.

Njena lirika je sprva nastajala v nemškem jeziku, ki ji je bil v otroštvu bližje, kasneje pa je pisala v slovenščini. Izdala je sicer eno samo zbirko, Temna vrata, vendar je zapustila šte-

vilne odlične pesmi v obeh jezikih. V slovensko literaturo je Lili Novy prinesla novo žensko liriko. Sama je bila sicer proti delitvi literature na žensko in moško, saj je ločila le dobro in slabo. Poleg lirike pa je pisala tudi dela za otroke.

Umrla je leta 1958 v Ljubljani.

obveščanje v slovenskem ZD: od obrobne do štabne pozicije

Dolenjski aktiv novinarjev v združenem delu je bil soorganizator letošnjega srečanja novinarjev v ZD, ki je bilo na Otočcu. Za spremembo od prejšnjih študijskih srečanj smo se tokrat z vsebinami obrnili povsem k sebi. Osrednja tema so bili opisi del in nalog za področje obveščanja v ZD, ki je po Sloveniji dokaj raznoliko organizirano in vrednoteno. Izkušnje kažejo, da je delo na področju posrednega obveščanja razdeljeno na pet tipičnih tipov dela: vodja službe za informiranje, urednik, organizator obveščanja, novinar in referatsko delo pri informiranju.

Na osnovi izoblikovanega kataloga del in nalog za področje posrednega obveščanja v ozdih bi bilo mogoče doseči tudi najustreznejše in najbolj objektivno vrednotenje tega dela. Nadalje pa iz tega gradiva izhajajo možnosti za organizacijsko dograjevanje in razvijanje obveščanja v združenem delu.

Gre torej za usklajevanje položaja in zahtevnosti področja posrednega obveščanja v ozdih, za kar želimo v naši republici doseči tudi enotne zahteve tako v formalni izobrazbi kot tudi pri funkcionalnih oziroma posebnih znanjih. Tudi to je bila tema srečanja, saj je bila določena skupina zadolžena za iskanje primerne oblike študija ob delu na 6. ali 7. stopnji (VUŠ ali FSPN). Gre za delavce, ki že vrsto let uspešno opravljajo dela in naloge na obveščanju v ozdu, ki imajo bogate delovne izkušnje in veliko znanja, nimajo pa formalne izobrazbe. Ob tem pa velja poudariti, da gre tudi za enkratne oblike »popravljanja za nazaj«, v bodoče pa naj velja med zahtevami izrecno samo 7. stopnja na FSPN, ki edina v naši republici izobražuje novinarje.

Na srečanju smo se podrobneje seznanili tudi z računalniško podprtim sistemom obveščanja v Muri, ki ga je predstavil Žižek in ki je sprožil dokajšnjo razpravo. Na tem področju so informacijske službe, sploh pa posamezniki,

kjer teh služb ni, še daleč od možnosti za uporabo terminala, čeprav bi že »včeraj« morala biti to stalna praksa.

Na letošnjem srečanju so bila prvič podeljena tudi priznanja za uspehe na področju obveščanja v ozdih — Voljčeve nagrade in priznanja. Priznanja nosijo ime velikega, a skromnega novinarja Delavske enotnosti, Janeza Voljčiča, ki je s svojim 35-letnim vzornim delom veliko naredil tudi za razvoj obveščanja v združenem delu.

Soorganizator letošnjega srečanja je bil tudi dolenjski aktiv novinarjev v združenem delu. Ob rednih nalogah organizatorja smo ponudili našim gostom tudi dva izleta — v Novo mesto in v Pletanje, drugi večer pa smo popestrili z modno revijo tekstilcev dolenjske in posavske regije.

Srečanje je načelo pomembna vprašanja, ki pa so naletela na še premajhno ustvarjalno sodelovanje prisotnih. Razvidi del in nalog, vrednotenje, organiziranje posameznih služb za obveščanje. To bo treba počasi tudi v naši republici uskladiti in dati v mnogih primerih tehtnejšo funkcijo.

to bi morali prebrati — revija RR in AV

V poplavi takšne in drugačne literature in revijalne tiska se rado zgodi, da spregledamo prav tiste zahtevnejše in tehtnejše vsebine, agresivnejše in manj zahtevne pa se nam hitro prilepijo. Med revijami, ki jih ne bi smeli spregledati, sta tudi REVIIJA ZA RAZVOJ, ali, kot se je na kratko poimenovala, RR, in pa vsebinsko sicer povsem druga, kvalitetno pa prav tako na zelo visoki ravni — ARS VIVENDI ali AV.

Naj najprej predstavimo RR: Revija izhaja tretje leto, pri naša pa prispevke vidnih domačih in tujih strokovnjakov z mnogih področij. Je torej interdisciplinarno usmerjena in nas seznanja o trendih v svetu in tudi doma. Urednik revije, Jože Vilfan, opozarja na veliko napako, ki jo radi ponavljamo — samovščenost in lo-

Lili Novy: OGENJ

*Takrat, ob tisti uri
bilo je vse svetlo
na vrti odprte duri,
ožarjeno nebo,
in ogenj med drevesi
in ogenj sred srca,
strasti plamteči plesi,
plamteči spev duha.*

*Takrat sem začutila,
da vse živi, živi,
goreča, slastna sila
mi je planila v kri;
vse je postalo plamen,
zelen, modrikast, zlat,
še hladni, sivi kamen
je zažarel v škrlat.*

*In od tedaj za mene
nikjer temote ni,
za večno osvetljene
so radostne stvari;
in vrata so odprta
v večer, na žarni vrt,
in rožna sredi vrta
se mi smehlja še smrt.*

Lili Novy

Srečanje so podprli . . .

Skoraj dvajset organizacij združenega dela in zasebnih obratovalnic je denarno podprlo pripravo in organizacijo letošnjega srečanja novinarjev in organizatorjev obveščanja. To so:

- Beti Metlika
- Dana Mirna
- Delavska enotnost Ljubljana
- Gozdno gospodarstvo Novo mesto
- Industrija motornih vozil Novo mesto
- Iskra-Delta Ljubljana
- Jutranjka Sevnica
- Krka Novo mesto
- Labod Novo mesto
- Lisca Sevnica
- Mura Murska Sobota
- Novoteks Novo mesto
- Novoles Novo mesto
- Papirnica Vevče
- SGP Pionir Novo mesto
- Tiskarna Novo mesto
- Tiskarna Tone Tomšič Ljubljana
- Reprstudio Mrežar Ljubljana
- Razmnoževanje Korošec Ljubljana

Vsem se za pomoč zahvaljujemo!

kalnost. Ne smemo si več privoščiti biti lokalno usmerjeni, ker smo del naglo razvijajočega sveta. Ta pa zahteva drugačne razsežnosti in predvsem drugačen način mišljenja. Številni najvidnejši domači in tuji strokovnjaki razkrivajo na straneh te revije svoje poglede in spoznanja in to na povsem razumljiv način, saj kdor jasno misli, tudi enostavno pojasnjuje.

Nekaj naslovov oziroma vsebin iz zadnje številke: kako gospodariti s kapitalom (v svetu so zato najbolj plačani menangerji, pri nas pa je to vloga voljenih direktorjev); zakaj je Južna Koreja jugoslovanski najhujši konkurent v prihodnosti med vzroki, ki jih navaja RR, je tudi in predvsem razvojna politika, ki temelji na znanju in na visoki delovni etiki). Tu so še naslovi Ekološke milijarde, pa sestavek o Kam gre naša univerza, kako se Japonci prilagajajo rastočemu jenu, pa o industrijskem oblikovanju pri nas, itd. Skratka veliko zanimivega, tehtnega, argumentiranega branja, ki nas sili v razmišljanje. Prav bi bilo, da bi imele revijo RR vse

dovolj zanimanja za branje teh, nekoliko zahtevnejših tekstov, da bo imela revija tudi pri denarju dovolj dolg dihanja in da ji

bo uspelo nadaljevati izhajanje. Revija je lahko ena od usmerjevalk okusa, zahtevnosti, estetike.

bili smo na golici

Mogočna plečata gora, ki zapira severno obzorje nad

Planino, je bila naš tokratni cilj. Od višine okoli 1500 m navzgor je gola, porasla s travo po vsej širini, od tod tudi njeno ime, Golica.

Golica je lahko dostopna in slovi po obsežnem in pestrem razgledu ter po narcisnih poljanah. Narcise — domačini jim pravijo ključavnice, ker so kljukaste — cveto na Golici običajno v maju in pokrivajo širne poljane tako na gosto, da je videti, kot da bi zapadel sneg.

Na vrhu Golice poteka meja z Avstrijo, dostop pa je neoviran, brez posebnega dovoljenja.

Sodelovanje s planinskimi sekcijami, ki delujejo v okviru planinskega društva Novo mesto, se je tudi tokrat izkazalo za uspešno. Planinci iz IMV in Novolesa so bili namenjeni na Kriško goro nad Tržičem, pridružili pa smo se jim tudi labodovci, ki smo šli na Golico. Nas je bilo 22, iz IMV oziroma Novolesa 20. Avtobus je odpeljal v soboto ob 6. uri izpred IMV.

Hitro smo se spoznali, saj je bilo nekaj starih planinskih znancev. Vožnja do Golnika, kjer so prvi končali pot, je hitro minila, mi pa smo nadaljevali vožnjo do Planine pod Golico, ki je bila naše izhodišče.

Kratek postanek za malico in razgled in že smo krenili mimo prekrasnih poljan do gozda in strmo v hrib do kočice. Postanek za malico in počitek, nato pa na vrh. Srečujemo planince, ki se že vračajo. Prijazne besede, na katere naleti človek le v gorah, so že zadnja spodbuda, da lažje premagamo pot do vrha, od koder se odpira krasen razgled. V treh urah hoje smo se iz nadmorske višine 933 povzpeli na višino 1835 metrov. Hoja ni bila naporena, vendar smo bili vsi malo zadihani. Z nami so bili tudi mlajši planinci, ki so brez težav prehodili pot.

Tudi vrnitev v dolino ni povzročala težav. Povratek do Pristave pri Tržiču, kjer smo počakali pohodnike, ki so bili na Kriški gori, nato pa v veselem razpoloženju vožnja do Novega mesta.

Razšli smo se dobre volje s pozdravom:

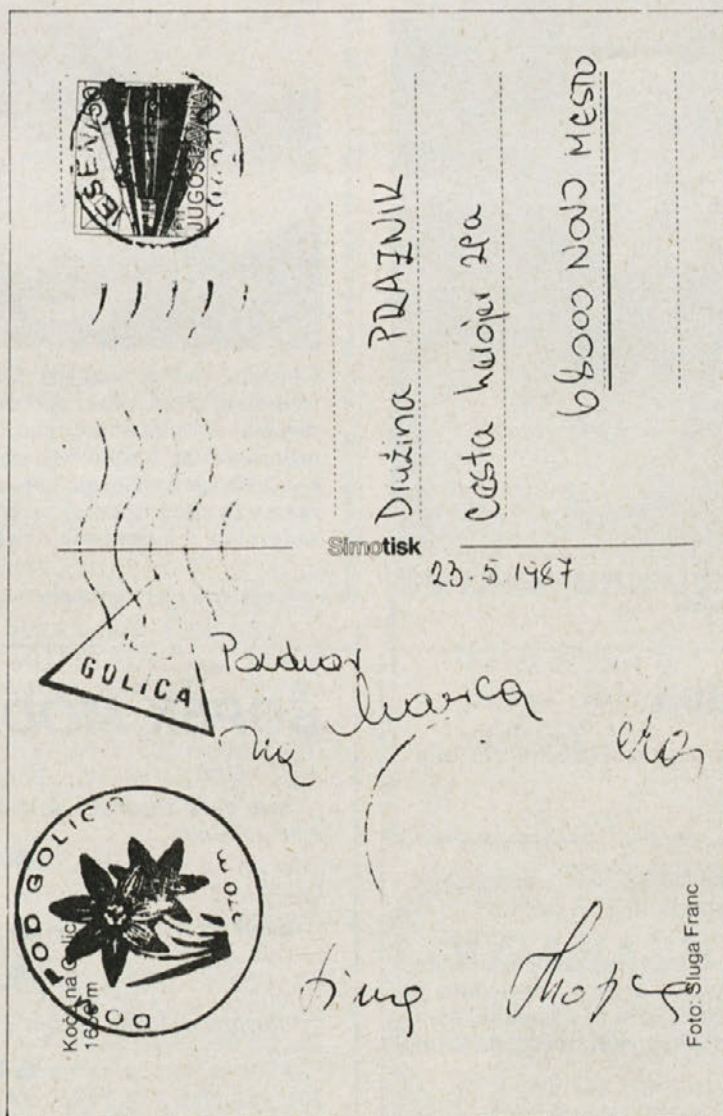
NASVIDENJE NA PRIHODNJEM IZLETU!

MARICA

naše temeljne organizacije. Cena za organizacije je 1200 din. Naročite je lahko na naslov: Delavska enotnost, Celovška 43. Ljubljana (revija RR). Telefonska številka pa je: 061/318-855.

ARS VIVENDI je v prevodu Umetnost življenja. Revija prinaša na zelo kvalitetnem papirju, ob zahtevnem grafičnem oblikovanju, visoki kvaliteti fotografij, zanimive sestavke o modi, literarni, likovni umetnosti, o arhitekturi... Revije, kakršna je AV, smo lahko do sedaj kupovali na najzahtevnejših tujih tržiščih (ena od teh je tudi vse bolj popularni Face). Združuje vsebine o vsem, kar bi nas kot delavce v modni industriji moralo zanimati. Izdaja jo Zavod za napredek gospodinjstva in le upamo in želimo lahko, da bo

Anica Štrumbelj, naša »mami«, se je upokojila. Delavci v novomeškem delu Laboda jo bomo pogrešali, njene sodelavke iz kuhinje pa tudi. Želimo ji predvsem veliko zdravja, da bi tako za služeno pokojnino lahko kar se da veselo uživala.

V maju je bilo precej modnih revij, kjer smo se predstavili z izdelki za poletje pa tudi z jesensko kolekcijo.

mateja v labodu

Obiskala nas je »snežna kraljica« Mateja Svet s svojim trenerjem. Popularna, občudovana, kljub temu pa še vedno skromna in nadvse prijetna. Izbrala je obleke za svečaneje priložnosti za žensko reprezentanco. Na posnetku je z našo kreatorko Jelko Novak, ki je skupaj z Ireno in Cveto (kreatorkama za bluze in krila) naredila vse, da bodo naše smučarke zadovoljne v Labodovih oblekah.

Sposojena puščica

— Na prvi pogled imate poleg otroških bolezni tudi predolg jezik

Za »hec«...

»Dva prijatelja se srečata v nebesih in prvi de:

»Kaj pa ti počneš tukaj?«

»Sosedje so mi rekli, da me žena vara, pa sem nekega dne pred iztekom delovnika planil domov. Pogledam v omaro — nikogar. Pogledam na balkon in v kopalnico — nikogar. In, dragi prijatelj, tako sem postal srečen, da se mi je od sreče ustavilo srce...«

Drugi vzdihne in reče:

»No, prijatelj, če bi se spomnil in pogledal še v zamrzovalno omaro, bi bila zdaj oba živa.«

ŠOPEK MODROSTI

Zelo malo razumejo tisti, ki razumejo samo tisto, kar je moč pojasniti.

Sanje so veliko prispevale h kulturi in izobrazbi človeka.

Povprečni ljudje mislijo s prežvečenimi mislimi.

Umetnina je tisto delo, pri katerem sodelujejo roka, glava in srce.